

Беларускія Ведамасьці

ВАРШАВА, люты-сакавік, 2003 г.

ТРЭБА ЛЮБІЦЬ НАРОД

Фота А. Калына

ХРОНІКА ПАРУШЭННЯЎ ПРАВОЎ БЕЛАРУСАЎ

САКАВІК (2002 г., працяг з №1(47))

23 сакавіка. У Горадні ў несанкцыянаваным мітынгу прынялі ўдзел каля 500 чалавек. Затрыманыя 22 чалавекі. **Вадзім Саранчукоў** пры затрыманьні быў збіты. Удзельнікі акцыі сьведчаць: міліцыянты зьбівалі яшчэ пяцёх маладых хлопцаў, але не навідавоку, а ў завулку. Білі нагамі.

Сярод затрыманых таксама **Віктар Сазонаў, Яўген Лугін, Эдвард Дзьмухоўскі, Сяргей Мальчык, Міхаіл Патрэба, Мікола Гом, Алег Завадзкі, Ігар Лапеха, Алена Сідлярэвіч, Дзьмітры Іваноўскі, Сьвятлана Нех, Рэгіна Станкутэ, Андрэй Шустоўскі, Андрэй Пачобут, Яўген Шабунька, Аляксей Кучар, Раман Рамашка, Мікола Лемяноўскі** (абвінавачваецца ў арганізацыі акцыі).

У Менску і Горадні міліцыянты (АМАП) асабліва жорстка зьбівалі людзей. Акцыі ў іншых гарадах (Віцебску, Магілёве, Берасьці, Асіповічах, Слоніме і інш.) прайшлі больш спакойна.

25 сакавіка адбыліся яшчэ акцыі ў Пінску і Смалявічах. Адмысловыя ўлёткі да Дня нацыянальнага сьвята падрыхтавала Гомельская суполка Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ. У іх зьмешчаны беларускі

каляндар з указаньнем памятных датаў, выява *Пагоні* і верш *Рыгора Барадуліна*.

25 сакавіка ў Маладэчне супрацоўнікі міліцыі затрымалі **Эдуарда Баланчука, Алеся Капуцкага, Сяргея Боскіна** падчас адзначэньня сьвята Дня Незалежнасьці (ускладаньня кветак да помніка **М.К. Агінскага**, а таксама да памятнага знаку „Пакутнікам за волю і незалежнасьць Беларусі”). Гэтаму перашкаджалі супрацоўнікі міліцыі пад кіраўніцтвам маёра, які не назваўся, і старэйшага лейтэнанта **Кошала**. (У сьвяточным мерапрыемстве ўдзельнічала каля 100 чалавек).

25 сакавіка на Меничыне (акрамя Маладэчна) Дзень Незалежнасьці адзначаўся ў Барысаве, Вялейцы і Мар’інай Горцы. Тут ноччу на будынках па цэнтральных вуліцах было агульна вывешана 40 *Бел-Чырвона-Белых сьцягоў*.

25 сакавіка пачаліся суды над удзельнікамі акцыі на Дзень Незалежнасьці, затрыманымі лукашэнкаўскай міліцыянаў 24 сакавіка. У Цэнтральны раённы суд сталіцы прывезлі 24 арыштаваных. Павінны былі прывезьці **Зьмітра Карпенку**. Але напярэдадні яго моцна зьбіў камандзір „амону” падпалкоўнік **Падабед**. Юнака адвезлі ў 4-ы клінічны шпіталь з страсеньнем мазгоў.

Судзілі **Натальля Вайцяховіч** і **Таццяна Паўлючук**: штрафавалі, папярэдзвалі і арыштоўвалі затрыманых.

Сяргей Трыфанаў — малады лекар Гомельскага Абласнога псіхіятрычнага

шпіталю, вучыцца на курсах павышэння кваліфікацыі. На судзе ён сказаў: „Я прышоў на мерапрыемства свядома, і ўдзельнічаў свядома... Я скарыстаўся сваім канстытуцыйным правам – выявіць сваю палітычную волю. Ніякіх беспарадкаў я не чыніў, нікога не зьневажаў”. Аштрафаваны на 20 мінімальнага заробкаў.

Вынесены прысуды: **Зьміцеру Дашкевічу** і **Віктару Кавешнікову** — адміністрацыйны арышт на 10 сутак; **Вячаслаў Сіўчык** – 15 сутак арышту; **Аляксей Смольскі**, **Дзьмітры Тарулё**, **Валеры Герасімаў**, **Лявон Садоўскі**: **Пятро Русаў** — штраф 20 мінімальнага заробкаў; **Сяргей Трыфанаў**, **Андрэй Лаховіч**, **Аляксандар Шавеленка**, **Мікола Лавіцкі**, **Андрэй Талстыка**, **Сяргей Бяздоленежны** – папярэджаньне.

26 сакавіка судзя Цэнтральнага раёну Менска **Вайцяховіч** прызнала **Паўла Севярынца** вінаватым у „арганізацыі несанкцыянаванага шэсьця” і прысудзіла яму 15 сутак арышту.

26 сакавіка ў Горадні атрымалі папярэджаньні **Міхаіл Патрэба** і **Раман Рамашка**. **Вадзім Саранчукоў** атрымаў 10 сутак арышту. Яго судзілі завочна. Прысудзілі штрафы **Міколу Лемяноўскаму** (1 мільён 500 тыс. рублёў), **Віктару Сазонаву** (200 тысячачаў), **Святлане Нех** (500 тысячачаў). **Максіму Лебедзеву** – папярэджаньне.

27 сакавіка ў судзе г. Рэчыца (Гомельская вобласць) павінен быў адбыцца судовы разгляд крымінальнай справы **Натальі Брэль** (па арт. 367 ч.1 КК – паклёп на „прэзыдэнта”). Абвінавачаная ў чарговы раз не зьявілася на судовое паседжаньне. Зьявілася інфармацыя, што яна знаходзіцца ў Бэльгіі, дзе папрасіла палітычнага прытулку.

29 сакавіка. Менск. Суд Цэнтральнага раёна вынес папярэджаньне **Эдварду Зайкоўскаму**.

Сакавік. Горадзенскі выканаўчы камітэт адмовіў грамадзкім Горадні ў правядзеньні трох пікетаў у абарону галоўнага рэдактара „Лагоні” **Міколы Маркевіча** і журналіста **Паўла Мажэйкі**, якіх пракуратура вобласці абвінавачвае ў паклёпе на „прэзыдэнта”.

31 сакавіка. Горадня. Суд над журналістамі забароненай уладамі горадзенскай газеты „Лагона” **Міколам Маркевічам** і **Паўлам Мажэйкам** прызначаны на 9 красавіка. Журналісты абвінавачваюцца ў паклёпе на „прэзыдэнта” (арт.367, ч.2 КК), што караецца пазбаўленьнем або абмежаваньнем волі на тэрмін да 5-ці гадоў.

Сакавік. За год (з 2000 па 2001-шы) рэнтабельнасьць сельскагаспадарчай вытворчасці ў Беларусі зьнізілася ў 31 раз (з 6,2% да 0,2%). Доля стратных прадпрыемстваў у сельскай гаспадарцы ўзрасла за год у 1,3 разы (з 41,8% да 54,2%).

Гэта вельмі небяспечны „акупацыйна-эканамічны” працэс. Беларускую вёску разбураюць, кладуць на лапаткі, каб потым лёгка б было задарма адабраць ад беларусаў зямлю.

Сакавік. Звальняюць вучоных. У Інстытуце гісторыі АН Беларусі працягваюцца скарачэньні. Годам раней пазвальнялі тых, хто працаваў на паўстаўкі. Цяпер скарачаюць лябарантаў, а астатнія навуковыя супрацоўнікі пішуць справаздачы. У каго будзе горшы паказьнік – могуць звольніць. Плянуюцца скараціць 15 адсоткаў супрацоўнікаў. Скарачэньні плянуюцца таксама ў ВНУ.

Сакавік. Русіфікацыя радыё. У беларускамоўных перадачах першай праграмы Беларускага радыё вядучыя зьявляюцца да сваіх суразмоўцаў на рускай мове, чым адразу ж правакуюць іх адказваць па-руску.

Сакавік. Русіфікацыя — „008”. Служба дакладнага часу па тэлефоне „008” з сакавіка перайшла зь беларускай мовы на расейскую.

КРАСАВІК (2002 г.)

1 красавіка. Горадня. Каля будынку Аблвыканкаму адбыўся несанкцыянаваны пікет у абарону **Міколы Маркевіча** і **Паўла Мажэйкі**. На прапановы міліцыянтаў разыйсьціся пікетуючы не зрагавалі. Праз дваццаць хвілінаў шасьцёра ўдзельнікаў пікету (**Дзьмітры Антаневіч**, **Дзьмітры Дулько**, **Стась Пачобут**, **Павел Мутны**, **Алесь Дзянісаў**, **Ілья Пячынін**) былі затрыманыя міліцыяй.

2 красавіка. Горадня. Каля будынка Горадзенскага Аблвыканкама восем горадзенцаў правялі несанкцыянаваны пікет у абарону **Міколы Маркевіча** і

Паўла Мажэйкі. Праз дваццаць хвілінаў шасьцёрых удзельнікаў пікета затрымала міліцыя. Над затрыманымі прызначаны суд.

2 красавіка ў **Барысаве** позна ўвечары быў затрыманы пры расклейцы налепак **Алесь Моніч**. У пастарунку на яго быў складзены прагакол аб адміністрацыйным правапарушэньні.

3 красавіка суд Цэнтральнага раёна Менска вынес прысуд удзельніку святкаваньня сьветнага Дня Незалежнасьці сябру **Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ** спадару **Андрэю Ачаноўскаму** – штраф у памеры 1,5 мільёнаў рублёў. Лукашэнкаўская відущчая Фэміда жорстка пакарала дзесяткі беларускіх патрыётаў за святкаваньне нацыянальнага сьвята. Рэжым працягвае тым часам інтэграцыйныя гульні з Расеяй.

3 красавіка. Менск, мікрараён „Паўднёвы Запад”. Трох п’яных міліцыянтаў накінуліся (як выглядала, без прычыны) на некалькіх інтэлігентных людзей, што стаялі на прыпынку тралейбуса. Міліцыянты пачалі іх біць і нават нацкавалі службовага сабаку (які пачаў грызці аднаго за нагу). Аднак людзей уступіліся іншыя людзі, што стаялі на прыпынку, і надавалі міліцыянтам кухталёў.

Тыя ў сваю чаргу выклікалі па рацыі падмацаваньне. Прыехаў аўтобус і шэсьць міліцэйскіх машын, зь якіх выскачыла 50 салдатаў АМАПу. Тады ўзбунтавалася ўся грамада людзей, што стаяла на прыпынку і кінулася лупіць амапаўцаў. Пры гэтым разагналі іх і хацелі перавярнуць аўтобус, на якім тыя прыехалі. Тады зьявілася высокае міліцэйскае начальства, забралі п’яных міліцыянтаў і паабяцалі, што пакараюць сваіх супрацоўнікаў. На гэтым і скончылася.

Значымь: тое, што людзі ўступіліся за людзей, бачачы несправядлівасьць, — такое магчыма толькі ў Беларусі. На Захадзе такое, практычна, выключаецца. Ніхто нікому не дапамог бы. Маўляў, — „твае праблемы”.

4 красавіка ў Менску ўначы быў учынены напад на офіс „Альфарадыё”. Невядомая жанчына разьбіла камянямі шыбы і дзьверы офісу, пратараніла сваёй машынай чатыры аўтамабілі, што стаялі на стаянцы, і зьнікла. Міліцыя хутка затрымала тэрарыстку.

Красавік. У месцах пазбаўленьня волі ў Беларусі цяпер утрымліваюцца 42 тысячы асуджаных, а выпраўленьчы ўстановы перапоўненыя на 37%. Пра гэта паведаміў на пленуме Вярхоўнага суду Беларусі міністар МУС Навумаў. Паводле статыстыкі МУС, у 1998 г. 16% прысудаў былі вынесеныя ў выглядзе штрафаў, а ў 2001 г. – толькі 4,9%.

5 красавіка. Горадня. Адбылася чарговая акцыя пратэсту супраць крымінальнага перасьледу журналістаў „Лагоні”. Арганізатары пікетаваньня неаднаразова зьявталіся ў Гарвыканкам, каб атрымаць адпаведны дазвол. Аднак гарадзкія ўлады не далі магчымасьці грамадзянам рэалізаваць іхныя канстытуцыйныя правы.

Пікеты прайшлі ў людных месцах горада: каля будынка Аблвыканкама і на плошчы Савецкай. Удзельнікі акцыі трымалі ў руках транспаранты: „*Рукі проч ад Маркевіча і Мажэйкі!*”. Міліцыя затрымала 14 чалавек (пазьней аднаго з 14-ці затрыманых адпусьцілі). Судзя **Дзёмчанка** разгледзеў справы астатніх удзельнікаў акцыі і вынес прысуды: **Андрэй Пісальнік** (газета „*День*”) і **Стась Пачобут** („*Навінкі*”) — 10 сутак арышту; **Андрэй Мялешка** („*Наша Ніва*”) – 8 сутак арышту; **Аляксандар Дварэцкаў** (сябра *ГА БАЗ*) – 4 сутак арышту; **Ірына Чарняўка** („*Беларускі час*”) – штраф 30 мінімальнага заробкаў; **Вітаўт Руднік** (рэдактар бюлетэню „*Трэці сэктар*”) і **Зьміцер Ягораў** (*BARC-news*) — на 3-е сутак арышту; **Алена Сіневіч** (радыё „*Рацыя*”: *Беласток*) – штраф 20 мінімальнага заробкаў; **Вольга Арыёмка** („*Біржа інфармацыі*”) і **Андрэй Пачобут** („*Gios nad Niemna*”) – папярэджаньне. Суды над **Юліяй Дарашкевіч** і **Алесьяй Сідлярэвіч** („*Пагона*”) перанесеныя.

Красавік. Шчучынскі райвыканкам зацьвердзіў новую сацыяльную праграму пад прагматычным тытулам „*Аб рацыяналізацыі сеткі ўстановаў адукацыі раёну*”. Сутнасьць „праграмы” – закрыцьцё шэрагу беларускіх навучальных устаноў і ў першую чаргу – „малакамплектных” школаў у вёсках. У сьпіс на ліквідацыю трапілі Касьцянеўская, Красулёўская, Барташская, Доўгаўская школы і Ражанкаўскі вучэбна-вытворчы камбінат. **Пагром беларускай сістэмы адукацыі працягваецца.**

10 красавіка. Баранавічы. Яшчэ на пачатку 2002 году Баранавіцкая Рада ТБМ зьявнулася да начальніка гарадзкага ўпраўленьня адукацыі **Ігнага Стасевіча**

зь лістом, у якім прапаноўвалася, каб адна з гімназіяў гораду насіла імя знакамітага вучонага-беларуса **Ігната Дамейкі**, 200-я ўгодкі якога сёлета адзначаюцца ў свеце.

Прапанова была абгрунтаваная тым, што жыццё **Ігната Дамейкі** цесна звязана з Баранавіцкім краем, тут знаходзяцца яго карані па ліній маці. У адказе Упраўленне адукацыі (які змяшчае ў тэксце 7 памылак) Радзе ТБМ паведамляецца, што „адкрыццё ў Баранавічах гімназіі імя Ігната Дамейкі немэтазгодна”.

13 красавіка. Барысаў: Тут адбыўся стыійны мітынг пратэсту супраць зносу будынкаў у гістарычнай частцы гораду XIX – XX стагоддзяў. Мітынгоўцы сталі насупраць уваходу на тэрыторыю старабарысаўскага рынку з 10-мэтровым плякатам-расцяжкай: „Што мы пакінем нашым наічдакам пасья сябе?” Раздаваліся ўлеткі, якія заклікалі барысаўцаў узяць свой голас супраць зносу гістарычных будынкаў, які вось ужо трыццаць месяцаў запар тут ажыццяўляюць улады. Зьбіраліся подпісы пад адпаведным патрабаваннем да кіраўніцтва Гарвыканкаму.

Праз 20 хвілінаў жадаючых падпісаць пратэст ды выказацца з гэтай нагоды назбіралася некалькі сотняў чалавек.

19 красавіка. Напярэдадні Чарнобыльскага Шляху ў Менску адбылася правакацыйная (па ацэнцы Беларускага Вызвольнага Руху) акцыя пад прыцягальнай назвай „Так жыць нельга”. „Арганізатары” і заяўляльнікі яе – ужо знаёмыя ў Менску „падвойныя” асобы (З. Бандарэнка, М. Халезін, Ц. Дранчук і інш.). Зьдзіўленьне выклікала толькі прысутнасць у гэтай кампаніі кінарэжысёра Юры Хашчавцага. (Таленавітыя асобы часта бываюць вельмі даверлівымі. Магчыма, гэтым можна растлумачыць ягоны ўдзел у кампаніі, якая дрэнна пахла.)

Сутнасць задумы пад актуальным лезунгам – перашкодзіць традыцыйнай агульнанацыянальнай акцыі „Чарнобыльскі Шлях”. Перабіць увагу і актыўнасць людзей, зьбіць іх зь беларускага тору, застрашыць (апошняя пазыцыя найбольш гнюсная).

На жаль, гапонаўшчына ўдалася правакатарам. І найбольш па праграме страху. Адбыўся (як і трэба было чакаць) змасаваны напад „спэцназу” і „амапу” на людзей і жорсткае зьбіццё дэманстрантаў. Арыштвалі, зьбілі і пакалечылі дзясяткі асобаў – старых, непаўнагадовых, кабет і нават цяжарных жанчынаў.

Малы друк падаў сыпісы (няпоўныя) зьбітых, арыштаваных і засуджаных мілья жыхароў Менска, што вышлі на шэсьце 19 красавіка.

Сярод арыштаваных: **Марына Ясюк** (непаўнагадовая), **Натальія Радзіна**, **Зьміцер Аршыка**, **Юры Васілюк**, **Юген Шагееў**, **Падзвівалі** (моцна зьбіты), **Максім Асёнаў**, **Кацярына Баравік**, **Леанід Ачапоўскі**, **Юрась Васілюк**, **Сяргей Бохан**, **І. Дзегяроў**, **В. Ідзевіч**, **А. Грыдзюшка**, **С. Лядко**, **В. Яцко**, **С. Яцко**, **Ф. Тутэжык**, **Мяцелік**, **Я. Шумская**, **А. Халад**, **Юрась Васкрасенскі**, **Ялавіцкі** (іміталізаваны зь страшэнным мазгоў), **Ядо** (зьбітая, страшэннае мазгоў), **Галавацкі**, **Осінаў** (іміталізаваны), **Юрась Варанько**, **Андрэй Асмалоўскі**, **Мікола Савіцкі**, **Алена Раішэнікава**, **Казак** (непаўнагадовы), **Барсукоў** (непаўнагадовы), **Балоціна** (непаўнагадовая), **Дорына** (непаўнагадовая), **Варажур** (непаўнагадовы), **Цімох Шадзевіч** (непаўнагадовы), **Васіль Шадзевіч**, **Аляксей Строцкі** (непаўнагадовы), **Мікіта Сасім**, **Ямишкоў**, **Дзяніс Чыкалёў**, **Лузаўцоў**, **Ніна Труханенка** і інш.

Уначы 20 красавіка невядомымі быў падпалены намёт у *Курапатах*. У намёце знаходзілася трох маладых людзей. Адзін зь іх, **Алесь Поклад**, дастаўлены ў шпіталь з моцнымі алёкамі.

22-23 красавіка, *Менск*. У судах Савецкага, Партызанскага і Цэнтральнага раёнаў адбываўся разгляд адміністрацыйных справаў удзельнікаў несанкцыянаванага маршу (19 красавіка). Актыўна „папрацавалі” суддзі **Т. Паўлочук**, **Н. Вайцяховіч**, **Р. Казадаеў**, **А. Рэлява**, **А. Дзёмінская**, **Ю. Лебедзь**. У суды было дастаўлена 43 затрыманых.

Прысуды. Суд Савецкага раёну Менску: **Юры Хашчавцакі** (10 сутак арышту), **Сяргей Пенкін** (штраф 300 тыс. рублёў), **Віталь Вядзевіч** (7 сутак арышту), **Максім Шыраеў** (штраф 250 тыс. рублёў), **Віталь Жлобіч** (штраф 250 тыс. рублёў), **Сяргей Кедышка** (штраф 300 тыс. рублёў), **Кацярына Дзядко** (штраф 300 тыс. рублёў), **Аляксандра Андэжыёўская** (5 сутак арышту), **Люба Кучынская** (суд перанесены), **Георгі Ленін** (суд перанесены), **Зьміцер Вішнеўскі** (3 сутак арышту), **Лявон Садоўскі** (прамакол

правапарушэння накіраваны ў РУУС на дапрацоўку і перакваліфікацыю з арт. 167-1 ч.1 на арт 167-1 ч.2), Раман Карповіч (Салігорск; 10 сутак арышту), **Васіль Хадневіч** (штраф 200 тыс. рублёў), **Казімір Мурашка** (штраф 250 тыс. рублёў), **Зьміцер Бандарэнка** (адзін з арганізатараў акцыі; суд перанесены), **Яраслаў Сыцешык** (суд перанесены), **Алесь Ясюк** (Барысаў; маці 4-х дзяцей; штраф 100 базавых адзінак), **Дзмітры Карпенка** (Гомель; 3 сутак арышту), **Мікалай Халезін** (адзін з арганізатараў акцыі; суд перанесены).

Суд Цэнтральнага раёну Менска: **Андрэй Пятроў** (3 сутак арышту), **Зьміцер Голубеў** (5 сутак арышту), **Зьміцер Бародка** (Барысаў; 5 сутак арышту), **Юген Афонагел** (3 сутак арышту), **Віктар Сучі** (5 сутак арышту), **Уладзіслаў Ігнатавіч** (5 сутак арышту), **Васіль Жакаў** (суд перанесены), **Зьміцер Масакоўскі** (штраф 300 тыс. рублёў), **Аляксандар Радзюшка** (5 сутак арышту), **Алег Мяцеліца** (5 сутак арышту), **Ігар Сялод** (5 сутак арышту), **Раман Казакевіч** (10 сутак арышту), **Алег Жлутка** (суд перанесены).

Суд Партызанскага раёну Менска: **Сяргей Рабкевіч** (7 сутак арышту), **Юры Фабішэўскі** (3 сутак арышту), **Анатоль Аскерка** (10 сутак арышту), **Юры Бубер** (3 сутак арышту), **Вераніка Купчанка** (3 сутак арышту), **Аляксандар Атроічанкаў** (5 сутак арышту), **Аляксей Яшчанка** (3 сутак арышту), **Ігар Закрэўскі** (3 сутак арышту), **Дзмітры Цэнунін** (3 сутак арышту), **Валеры Шчукін** (адзін з арганізатараў акцыі; быў моцна зьбіты падчас акцыі; 15 сутак арышту).

Красавік. Статыстыка. 20% найбольш забяспечаных сем’яў Беларусі атрымліваюць удвая больш ільгот, чым 20% найменш забяспечаных сем’яў. Ільготныя пудэўкі атрымліваюць у асноўным тыя, хто багацейшы. У 2000 г. гэтыя 20% найбольш забяспечаных сем’яў атрымалі пудэвак у 4 разы болей, чым 20% найменш забяспечаных. Тое самае і зь лекамі. Тыя, што багацейшыя, у 2000 г. атрымалі ільготных лекаў у 3,7 разоў болей, чым самыя бедныя сем’і.

Красавік. Статыстыка. Праведзеныя Дзяржаўнай інспэкцыяй працы праверкі выявілі ў 2001 г. блізка 320 тысячаў фактаў парушэння працоўнага заканадаўства. На гэтай падставе была забароненая або прыпыненая праца **86** цэхаў, **710** вытворчых участкаў, больш за **21** тысячу рознага вытворчага абсталявання. За парушэнне правілаў працы ў 2001 г. прыцягнулі да адміністрацыйнай адказнасці **8836** адказных асобаў, прымененыя эканамічныя санкцыі да **5828** наймальнікаў, вызвалена ад займаемай гаспады **41** асоба, **53** – прыцягнутыя да крмінальнай адказнасці. **Ў мінулым годзе на працы загінула 239 працаўнікоў**. Траўмы з цяжкімі наступствамі атрымала **675** чалавек.

Красавік. Сярэднія школы Беларусі атрымалі цыркуляр, падпісаны міністрам адукацыі **П.Брыгадзіным**. У дакуманце паведамляецца, што з ліку дысцыпліна, абавязковых пры здачы выпускных іспытаў, **выключаецца беларуская літаратура**.

„Разабраўшыся” з мовай, прамаскоўскія ўлады намерыліся паставіць крыж і на беларускай літаратуры.

Дадатак: СТУДЗЕНЬ (2002 год)

5 студзеня, Менск. Узбуджана крмінальная справа ў дачыненні да дырэктара Рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства „Менскі трактарны завод” **Міхала Лявонава**. Яму інкрымінуецца ўдзел у злачынствах (арт. 166 ч.2 і 168 КК — злоўжываньне службовым становішчам, якое мела цяжкія наступствы, а таксама нядбальства, якое нанесла шкоду ў асабліва буйных памерах). Дырэктара МТЗ зьмясьцілі ў ізалятар часовага ўтрыманьня.

Перад гэтым за краты трапілі ўжо дырэктар Гомельскага радыёзаводу **Анатоль Кір’якаў**, дырэктар Задыяпроўскага рынку ў Магілёве **Анатоль Пратасеня**, начальнік Беларускай чыгункі **Віктар Рахманько**, дырэктар аб’яднаньня „Атлант” і былы спарборнік у прэзідэнты **Леанід Калугін**, дырэктар стадыёну „Трактар” у Менску **Васіль Алейнікаў**, дырэктар аўтамабільнага рынку „Гандлёвы свет — „Кола” **Аляксандар Васілеўскі** і іншыя — усёго каля 500 асобаў.

Гэта новая хваля рэпрэсіяў у асяроддзі рэжымнай кампрадорскай адміністрацыі.

(Інфармацыйная Камісія Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ; Прэс-служба Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ; рэдакцыя „Б.В.”)

МАШИНА ФАЛЬСИФІКАЦЫІ

Беларускае грамадства ўжо дастаткова добра інфармаванае і пераканалася ня раз на ўласным вопыце, што прамаскоўскім рэжымам на Беларусі створана адмысловая, цалкам пазбаўленая грамадзкага кантролю машына фальсіфікацыі выбараў, падабраныя да яе і вышкеленыя адпаведныя кадры. Менавіта цераз гэтую акупацыйную машыну фальсіфікацыі рэжым Лукашэнка адлучыў беларускі народ ад удзелу ў фармаванні прадстаўнічай улады.

Усё гэта ня раз пацьвердзіла, што пры прамаскоўскім рэжыме выбары ў Беларусі ня могуць быць свабоднымі і дэмакратычнымі, выбраньне дэпутатаў народа, настроеных супраць палітыкі рэжыму, выключаецца. Гэта дае магчымасьць існуючаму рэжыму правесці праз галасаваньне на выбарах ці рэфэрэндуме любую палітычную авантуру. Прамаскоўскія ўлады на Беларусі цалкам ігнаруюць як меркаваньні беларускага народа (які здольны, на іх думку, бясконца цягнуць любую несправядлівасьць і зьдзек), гэтак і думку міжнароднай супольнасьці.

2-га сакавіка гэтага года, у час выбараў у мясцовыя саветы, *толькі адна траціна выбаршчыкаў прышла на ўчасткі для галасаваньня дабраахвотна*. Гэта пераважна тыя, хто яшчэ верыць абяцанням рэжыму, тыя, хто адгукнуўся на заклікі кандыдатаў ад вікаўскай „дэмапазыцыі”, якія (на суперак лёгкіцы і патрабаваньням Беларускага Вызвольнага Руху) прынялі ўдзел у выбарах, і тыя, што былі застрашаныя начальствам, прымушаныя (нават прывезеныя) галасаваць.

Астатнія *дзьве траціны выбаршчыкаў удзелу ў галасаваньні не прымалі*. Іхная нібыта „яўка” на выбары і „галасаваньне” былі сфальсіфікаваныя машынай фальсіфікацыі. Па Менску, напрыклад, прагаласавала ня больш **35%**. Машына фальсіфікацыі напісала **60%**.

Лічбавыя паказчыкі галасаваньня, абяўленыя рэжымам, ёсьць вынік масавых маніпуляцыяў з боку ўладных структураў. Падчас выбарчага фарсу (як напярэдадні, гэтак і ў дзень галасаваньня) грамадзяне Беларусі зьведалі на сабе беспрэцэдэнтны ціск чынавенства, мэтай якога было прымусяць людзей прагаласаваць, каб затым падтасаваць патрэбныя лічбы. Выбарчыя камісіі, фактычна, дзейнічалі як палітычныя ворганы ўлады, і, у абсалютнай большасьці, не дапусьцілі грамадзкага кантролю за сваёй працай.

Уціск быў арганізаваны найперш на жыхароў вёсак і невялікіх гарадоў, супрацоўнікаў бюджэтных прадпрыемстваў і ўстановаў, студэнтаў дзяржаўных ВНУ, якія жывуць у інтэрнатах, а таксама на бацькоў вучнёўскай моладзі. Грамадзянам пагражалі званьнем з працы, высяленьнем з інтэрнатаў, выключэньнем з ВНУ. Факты перасьледу жыхароў краіны за нежаданьне ўдзельнічаць у выбарчым фарсе будучь абягленыя і надрукаваныя.

Бязьмежныя, цыннічныя і расьперазаныя парушэньні выбарчага заканадаўства, да якога былі змушаныя выбарчыя камісіі, мелі на мэце прынамсі тры аспекты выбарчага злачынства:

- фальсіфікацыю галасаваньня;
- праверка і падрыхтоўка кадраў камісіяў для зьдзяйсненьня беззаконых;
- павязваньне членаў камісіяў супольным крыміналам дзеля безадказнага правядзеньня і фальсіфікацыі мяркуемага „рэфэрэндуму” па незаконным „канстытуцыйным акце” аб анэксіі Беларусі Расеяй (фармулёўку Лукашэнка з Пуціным прыдумваюць у адпаведнай форме і ў адпаведны час).

„Дэпутаты”, уведзеныя незаконным чынам у выніку выбарчых падтасовак у склад мясцовых саветаў, павінны ведаць пра непазьбежнасьць іхняга далейшага ўдзелу ў антызаконай дзейнасьці рэжыму. Яны фактычна сталі закладнікамі рэжыму.

Беларускі Народны Фронт, ягоная Кансэрватыўна-Хрысьціянская Партыя — БНФ як асноўныя складнікі Беларускага Вызвольнага Руху заяўляюць, што *выбары ў мясцовыя саветы 2-га сакавіка — сфальсіфікаваныя і ня могуць быць прызнаныя за сапраўдныя*.

Усе выбарчыя камісіі, якія дзейнічалі ў сістэме фальсіфікацыі,

зьдзейсьнілі крыміналы, масавы і грубыя парушэньні заканадаўства. Яны мусяць быць адлучаныя ад выбарчага працэсу і ня могуць надалей праводзіць выбарчыя кампаніі. Парушэньні закона членамі выбарчых камісіяў павінны разглядацца ў судзе.

Мы падкрэсьліваем, што ў абставінах, якія створаныя рэжымам на выбарах у Беларусі, толькі масавы шырокі байкот выбарчых прафанацыяў усім насельніцтвам можа забясьпечыць перамогу народу над узурпатарамі беларускай улады.

Ёсьць мірная перспэктыва для Беларусі — гэта новыя выбары прэзыдэнта пад міжнародным прагэктаратам (гэта значыць, пад шырокім міжнародным кантролем Арганізацыі Аб’яднаных Нацыяў на ўсіх этапах выбарчай кампаніі і з удзелам міжнародных кантралёраў у назіраньні за падлікам галасоў).

Мы заклікаем грамадства быць уважлівым і даць адпор любым выбарчым авантурам антыбеларускага рэжыму, не дапусьціць правядзеньне чарговага незаконнага рэфэрэндуму.

Кіраўніцтва Беларускага Народнага Фронту „Адраджэньне” і Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі — БНФ

14 сакавіка, Менск

ЗАХОПНІЦКАЯ ПРАПАНОВА

Так званы „канстытуцыйны акт”, што прапануе Масква беларусам аб паглыненьні нашай краіны — гэта ёсьць палітычная форма агрэсіі і пасягненьня на нашу дзяржаву. Гэты акт беларусамі не павінен абмяркоўвацца. Тут мусяць быць нота абурэньня і пратэсту на непрыхільнае захаваньне Расеі адносна Беларусі.

Беларусы павінны адкінуць прапанову лобова рэфэрэндуму на гэтую тэму і ня ўдзельнічаць у чужых авантурах.

Ужо быў 1922 год, былі Савецкі саюз, тэрор, Курапаты, мільёны забітых беларусаў і паранайныя дыктатары. І пра гэта беларусам у дачыньнях з Расеяй трэба памятаць вечно.

17 сакавіка 2003 г.

Зянон ПАЗЬНЯК

АБ АНТЫКАНСТЫТУЦЫЙНЫХ ДЗЕЯНЬНЯХ ПА ЎВЯДЗЭНЬНІ РАСЕЙСКАГА РУБЛЯ Ў БЕЛАРУСІ

Апошнім часам рэзка зьнізіўся жыцьцёвы ўзровень насельніцтва нашай краіны. Несуразьмерна падвышана аплата за камунальныя паслугі, цяпло, электраэнэргію, усе віды паліва, транспарт. Фактычна замарожаны зарплаты і пэнсіі. Гэта ўсё ёсьць наступствы антыканстытуцыйнай „саюзнай” палітыкі Лукашэнка і Пуціна, іх незаконных дзеяньняў па ўвядзеньні расейскага рубля ў Беларусь.

19-20 студзеня 2003 г. Лукашэнка прымаў у Менску сваіх маскоўскіх гаспадароў. Разам з Пуціным прыляцела ўся верхавіна расейскай імперскай улады. Гэты „візіт” пацьвердзіў намеры імперскай Масквы завершыць акупацыю Беларусі ў 2003 г. У эканамічным паняволеньні Беларусь краіна-акупант Расея робіць стаўку на расейскі рубель.

Пётр Пракаповіч, старшыня Нацыянальнага банку Рэспублікі Беларусь, агучыў вынікі лукашэнкаўска-пуцінскай змовы, якая адбылася 19-20 студзеня 2003 г. 3 1-га ліпеня 2003 г. у Беларусі ўводзіцца безнаўны расейскі рубель, і беларускі рубель жорстка прывязваецца да расейскага.

Умовы і дзеянні па ўвядзеньні расейскага рубля диктуюцца Масквой. Гэта азначае, што з 1 ліпеня 2003 г. Масква бярэ пад жорсткі кантроль грашовую-кредытную і эмісійную палітыку Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь.

За інфармацыйнай хлусьнёй у СМІ пра тое, што ўвядзеньне расейскага

Канфэрэнцыя „Ідэалы БНР і Адраджэньне Беларусі”. Менск, 2003г.

рубля плянуецца, маўляў, толькі з 1 студзеня 2005 г., а таксама за развагамі „экспэртаў” пра выгоду альбо невыгоду ад увядзеньня безнаўнага расейскага рубля рэжым не можа схаваць свае антыдзяржаўныя дзеянні. Беларускі народ рэальна расплочваецца матэрыяльнымі рэсурсамі за антыдзяржаўную палітыку. Пры ўвядзеньні расейскага рубля беларусы дадаткова мусяць аплочваць расейскую карупцыю, войны і ўзбагачэньне алігархаў.

Мы заяўляем, што змова антыбеларускага рэжыму Лукашэнкі і імперскага рэжыму Пуціна аб увядзеньні расейскага рубля ў Беларусі незаконная, яна супярэчыць Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і інтарэсам беларускага народа.

Мы папярэджваем расейскія імперскія колы, што іхныя дзеянні супярэчаць Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і кваліфікуюцца беларусамі як агрэсія супраць нашай краіны.

Мы заклікаем грамадзянаў Беларусі не супрацоўнічаць з антыбеларускім прамаскоўскім рэжымам Лукашэнкі, не спрыяць прызнанню яго ўлады за легітымную, не ўдзельнічаць у выбарах і рэфэрэндумах, якія арганізоўвае рэжым.

*Сойм Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ
8 лютага 2003 г., Менск*

ПРЫСЬВЯЧАЕЦА ДНЮ НЕЗАЛЕЖНАСЬЦІ

16 сакавіка фронтаўцы Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ сабраліся ў парку Янкі Купалы ў Менску каля помніка Вялікаму Песьняру. Выступы і паэтычныя чытаньні былі прысьвечаныя Дню Незалежнасьці, 85-м угодкам Беларускай Народнай Рэспублікі. Выступілі *спадары Юры Белеўкі, Анатоль Крыварот, Уладзімер Раманцоў*. Яны гаварылі, што цяперашняя сітуацыя падобная на акупацыйную драму 1918 году, і наш народ павінен гуртавацца, каб абараніць сваю волю і незалежнасьць ад расейскай агрэсіі. Сілу нам надаюць геніі нашай паэзіі.

Людзі дэклімавалі каля помніка *Купалу* ягоныя вершы, творы *Уладзімера Караткевіча* і *Ніла Гілевіча*. Да грамады далучылася шмат маладых людзей.

Мерапрыемствы, прысьвечаныя Дню Незалежнасьці, фронтаўцы праводзяць па ўсёй краіне.

(Інфа)

ЗАТРЫМАНЬНЕ

21 сакавіка ў цэнтры Менска на вул. Гвардзейскай быў затрыманы ўзброеным міліцэйскім патрулём *спадар Аляксей Лапенка*, сябра Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ. Міліцыянты даставілі спадара Лапенку ў Цэнтральны РУУС, абвінаваціўшы ў расклеіцы ўлётак ў гонар 85-й гадавіны БНР. Быў складзены пратакол.

ІДЭАЛЫ БНР І АДРАДЖЭНЬНЕ БЕЛАРУСІ

22 сакавіка 2003 г. Беларускі Народны Фронт „Адраджэньне” і ягоная Кансэрватыўна-Хрысьціянская Партыя – БНФ правалі ў Менску Другую штогадовую навукова-практычную канфэрэнцыю „Ідэалы БНР і Адраджэньне Беларусі” у межах праграмы партыйных мерапрыемстваў, прысьвечаных 85-м угодкам Беларускай Народнай Рэспублікі. У канфэрэнцыі ўзялі ўдзел больш за 300 асобаў: вядомыя навукоўцы, літаратары, грамадзкія дзеячы, прадстаўнікі дыпляматычнага корпусу, сябры Фронту і Партыі з усіх рэгіёнаў краіны. Удзельнікі распачалі працу сьпяваньнем *гімну „Мы выйдзем шчыльнымі радамі”*. Потым быў заслуханы даклад на тэму „Ідэалы БНР у рэчышчы геапалітыкі” кандыдата мастацтвазнаўства *Зянона Пазьняка*, Старшыні Беларускага Народнага Фронту „Адраджэньне” і Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ.

3 дакладамі выступілі *акадэмік Нацыянальнай Акадэміі навук Радзім Гарэцкі, доктар гістарычных навук Анатоль Грыцкевіч, прафэсар, доктар філалагічных навук Аляксей Рагуля, прафэсар, доктар тэхнічных навук Пётр Касцюковіч*, сябры Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ: кандыдат тэхнічных навук *Марат Гірко*, кандыдат філалагічных навук *Валянціна Мароз*, дэпутат Вярхоўнага Савета 12-га скліканьня, эканаміст *Мікола Крыжаноўскі*, гісторык *Анатоль Крыварот*, мастацтвазнаўца *Валеры Буйвал*, намесьнікі старшыні Партыі і БНФ „Адраджэньне” эканаміст *Юры Беленькі*, інжынер *Сяргей Папкоў*. Выступоўцы разгледзелі розныя аспекты вялікай гістарычнай тэмы аднаўленьня незалежнасьці Беларусі ў 1918 г. ў сьвятле шматвяковай беларускай гісторыі і сёньняшняга часу, закранулі пытаньні палітыкі, эканомікі, культуры, міжнародных дачыненняў. Удзельнікі аднадушна адзначылі актуальнасьць ідэй БНР, жыцьцядайнасьць вялікага гістарычнага досведу беларускага народу. Было падкрэсьлена, што спробы расейскага імперыялізму захапіць Беларусь будуць сустрэтыя народным супрацівам агрэсіі. Быў таксама прэзэнтаваны зборнік дакладаў мінулагодняй Першай канфэрэнцыі. Канфэрэнцыя скончылася сьпяваньнем гімну „*Магутны Божа*”.

Прэс-служба БНФ. В. БУЙВАЛ

РЭПРЭСІІ

23 сакавіка сотні людзей сабраліся на плошчы Незалежнасьці ў цэнтры Менска, каб урачыста адзначыць *85-я ўгодкі абвяшчэньня незалежнай Беларускай Народнай Рэспублікі*. Настрой быў сьвяточны і ўрачысты. Аднак антыбеларускі рэжым кінуў супраць мірнага сьвяточнага шэсьця шматлікія міліцэйскія сілы. Двары і вуліцы на подступах да пл. Незалежнасьці былі поўныя міліцэйскіх патрулёў, кагэбistaў, правакатараў, аўтобусаў з байцамі ОМОН. Людзей пачалі затрымліваць яшчэ да пачатку шэсьця. А 12.20 аддзелы ОМОН перагаралі ланцугамі праспэкт Скарыны каля будынка Галоўпаштамта і атакавалі людзей, якія ішлі пад *Бел-Чырвона-Белымі сьцягамі* і сьпявалі гімн „*Магутны Божа*”. Галаварэзы білі людзей дубінкамі і нагамі, валілі і валаклі людзей па асфальту, заштурхвалі ў падагнаныя міліцэйскія аўтобусы. Было затрымана больш за 50 асобаў, у тым ліку больш за 20 асобаў – сябры Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ (сярод іх намесьнік старшыні Партыі і БНФ „Адраджэньне” *Сяргей Папкоў*).

Большасьць затрыманых прымуслі прайсьці прыніжальную працэдuru: ў Ленінскім і Маскоўскім РУУС іх сфатаграфавалі, як злчынцаў, і зьнялі адбіткі пальцаў. Праз 2-3 гадзіны большасьць з затрыманых былі адпушчаныя з позвамі ў суд. Аднак у спэцпрыёмнік-размеркавальнік на Акрэсьціна былі адпраўленыя *Уладзімер Юхо, Алег Сагадзін і Анатоль Рабкавец*.

Жорстка міліцэйская акцыя супраць мірных грамадзянаў і беларускіх ідэй сьведчыць пра страх мізэрнага рэжыму, дэманструе яго акупацыйную сутнасьць.

(Прэс-служба БНФ. В. БУЙВАЛ)

СУДОВАЯ РАСПРАВА НАД УДЗЕЛЬНІКАМІ СЬВЯТКАВАНЬНЯ ДНЯ НЕЗАЛЕЖНАСЬЦІ

24 сакавіка ў судзе Ленінскага раёну сталіцы адбыліся суды над затрыманымі ўдзельнікамі сьвяточнага шэсьця ў гонар *85-х угодкаў незалежнай Беларускай Народнай Рэспублікі*, якое адбылося 23 сакавіка ў цэнтры Менску. Гэта быў сапраўдны канвэр бяспраўя. Як заўсёды, ілжэсьведкам выступалі міліцыянты, якія быталіся ў сваіх паказаньнях.

Напісаньня паводле аднаго ўзору міліцэйскія пракаколы служылі „доказным” матэр’ялам. Суддзі парушалі працэдuru і дзеючае заканадаўства, выконваючы заказ антынароднага рэжыму. Але зьявіліся новыя рысы, якія так выразна не вызначалі дзейнасьць мясцовай Фэміды ў папярэднія гады. Па-першае, калі раней затрыманых патрыёттаў судзілі і асуджвалі за „стварэньне перашкодаў грамадзкаму транспарту”, за „супраціў работнікам міліцыі” і г.д., імкнучыся пазьбегнуць палітычнай афарбоўкі судовых прысудаў, то на гэты раз галоўнымі абвінавачаньнямі былі: „выкрыківал лозунг „Жыве Беларусь!” і размахивал бело-красно-белым флагом”.

На першы погляд, гэта фармальныя зьмены абвінавачаньняў. Але на самой справе яны сьведчаць пра непараўнальную па сваёму цыннізму, адкрыта *антыбеларускую, антыдзяржаўную дзейнасьць* супраць грамадзянаў Беларусі і супраць незалежнай Беларускай Дзяржавы якраз тых чыноўнікаў, якія павінны абараняць грамадзянаў і нашу дзяржаву. Прамаскоўскі рэжым, не крыючыся, нават не хаваючыся за шырму „аховы грамадзкага парадку”, зьдзейсьніў акт антыдзяржаўнага выступленьня. Грамадзянаў Беларусі судзілі і абвінавацілі за „злчынствы”: любоў да сваёй Айчыны-Беларусі і за вернасьць нацыянальнаму, асьвечанаму стагоддзям *Бел-Чырвона-Беламу Сьцягу*. Рэжым прадэманстраваў, што ён зьяўляецца варажой нашаму народу і нашай дзяржаве прыладай каляніяльнай расейскай агрэсіі.

Але гэты рэжым баіцца адказнасьці. Будынак суда быў перапоўнены міліцыянтамі ва ўніформах і ў цывільным. Некалькі разоў міліцыянты паспрабавалі выдаліць з будынку суда людзей, якія прыйшлі падтрымаць падсудных (працэсы былі фармальна адкрытыя). Калі гэта не ўдалося зрабіць, міліцыя перакрыла доступ у будынак суда.

На працягу дня былі асуджаныя сябры *Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ: Мікалай Стоцік* (штраф у 20 мінімальнах заробкаў), *Наталья Васілевіч і Алег Сагадзін*, якія былі жорстка зьбітыя ОМОНам падчас затрыманьня, атрымалі папярэджаньне, *Анатоль Рабкавец* (штраф у 30 мінімальнах заробкаў), *Уладзімер Юхо* (7 сутак адміністрацыйнага арышту), нам. старшыні Партыі і БНФ „Адраджэньне” *Сяргей Папкоў* (штраф у 20 мінімальнах заробкаў).

Шалёны націск на беларусаў з боку мясцовай каляніяльнай адміністрацыі, якая ненавідзіць усё беларускае, дае трывожны знак усяму народу: над намі, нашымі дзецьмі, нашай дзяржавай і будучыняй навісла пагроза. Спосабам абароны ад расейскай агрэсіі, якая разбурае Беларусь, ёсьць *Беларуская Салідарнасьць на аснове нашых нацыянальных інтарэсаў і наш агульны супраціў*.

(Інфармацыйная камісія Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ. В. БУЙВАЛ)

БНР У АБШАРЫ МІНУЛАГА І БУДУЧЫНІ

БНР і Сакавік сталі для нас, беларусаў, вялікім сакральным сымвалам. Гэта зьява, па якой мераецца сьведамасьць і ацэньваецца годнасьць асобы. Гэта зьмест, па якім вызначаецца беларус.

Адначасна БНР гэта ёсьць палітычная рэальнасьць. Вось ужо 85 гадоў, як існуе *Рада Беларускай Народнай Рэспублікі*. 85 гадоў яна прадстаўляе цягласць беларускай улады, нязьменнасьць ідэяў беларускай незалежнасьці і сьветласць ідэалаў свабоды. 85 гадоў яна ўплывае на палітычную рэальнасьць Беларусі. Гэта бясспрэчны факт, і яго трэба ўлічваць, думаючы пра пэрспэктыву.

Утварэньне незалежнай Беларускай Народнай Рэспублікі азначала адраджэньне нацыі з палітычнага небыцця. Быў пакладзены пачатак будаўніцтва нацыянальнай дзяржавы.

У канцы 1918 года пачалася расейская акупацыя Беларусі, якая доўжылася (зь невялікімі перапынкамі) 73 гады. Падкрэсьлю, аднак, што

мірны дагавор Беларускай Народнай Рэспублікі з Расеяй ня быў падпісаны, і фармальна БНР знаходзіцца ў дачыненні да Расеі ў стане вайны. Пра гэта ня трэба забываць, асабліва цяпер, калі набліжаецца верагоднасць збройнага змагання за незалежнасць Рэспублікі Беларусь.

Расейскія бальшавікі не маглі не лічыцца з існаваннем Беларускай Народнай Рэспублікі, плянуючы перспэктыву свайго панавання на акупаванай Беларусі. Гэтая акалічнасць паспрыяла таму, што яны вымушаныя былі пагадзіцца на ўтварэнне БССР, на чым настойвалі левыя беларускія палітыкі, што супрацоўнічалі з бальшавікамі. Неўзабаве ў Смаленску быў створаны беларускі камуністычны ўрад, і першага студзеня 1919 года аб'яўлена пра стварэнне БССР У кантэксце нацыянальнага існавання гэта быў факт станючы.

Урад і Рада БНР апынуліся на выгнанні. Тут яны разгарнулі палітычную дзейнасць за вызваленне Беларусі з бальшавіцкай няволі і па інфармаванні палітычных колаў Захаду пра беларускую рэальнасць.

Велізарнай заслугай Рады БНР і беларусаў у замежжы было тое, што яны ідэйна абаранілі, узьвялічылі і перахавалі да сённяшніх дзён вялікія ідэалы незалежнасці, ідэі і сымвалы Беларускай Народнай Рэспублікі.

Кожны з гэтых беларусаў верыў, што Беларусь адродзіцца і адноўці незалежнасць. Гэтая вера трымала іх. Памятаю надпіс, зроблены ў 1956 годзе на падарункавым фота аднаго беларускага афіцэра: „Распусціцца бярозы — мы вернемся дамоў”. І гэтак — паўстагоддзя. Бальшынны не вярнулася, не дажыла. Але вярнуліся ідэі, гісторыя, сымвалы і нацыянальны каштоўнасці, што адваівалі і зьбераглі мінулыя пакаленні. І гэта для нас, беларусаў, таксама ёсць змаганне і вялікая барацьба.

У гісторыі дачыненняў БНР трэба зьвярнуць увагу на той факт, як сур'ёзна і хваравіта адносіцца Масква да існавання і дзейнасці БНР. Пачынаючы з 1919 года, расейская дыпламатыя і агентура прыклалі шмат намаганняў, каб раскалоць Урад БНР і заманіць дзеячоў Беларускай Народнай Рэспублікі ў БССР.

Інтэлігенцкі ідэалізм некаторых беларускіх дзеячоў, адсутнасць вялікага палітычнага вопыту і, як ні дзіўна, дрэннае веданне расейцаў, прывялі да таго, што энкавэдзісцкая авантура ўдалася, Урад БНР раскалолі, і ў сярэдзіне 1920-х гадоў частка беларускіх змагароў прыехала ў БССР. Неўзабаве ўсе яны былі расстраляныя.

Барацьбу супраць БНР расейцы не спынялі і ў 1930-х гадах, і асабліва пасля вайны, калі стараннямі *Прэзідэнта Міколы Абрамчыка* была адноўлена дзейнасць Рады БНР (пасля сьмерці *Прэзідэнта БНР Васіля Захаркі*).

У пасляваенны час КГБ праз свае крэатуры стварыў нават фальсіфікатарскую канцэпцыю ў гістарычнай навуцы аб быццам бы недасканаласці, няважнасці і нязначнасці БНР. На гэбоўскую фальсіфікатарскую распрацоўку спасылаюцца і цяпер расейскія прапагандысты ў гістарычнай навуцы.

Заўсёды карысна аналізаваць палітычную рэакцыю праціўнікаў, каб ацаніць ступень палітычнай важнасці сваіх дзеянняў. Дык вось, Масква ніколі не прапускала міма вушэй дзеянняў БНР і дзеянняў беларускіх адраджэнцаў у Беларусі, накіраваных на лучнасць з ідэямі і фактарам існавання БНР у беларускай вызвольнай палітыцы. Рэакцыя была часам даволі нэрвовай. Беларускі Народны Фронт зьведаў яе на сабе ад самага пачатку.

Выразна адлюстраваліся, напрыклад, такія паводзіны Масквы ў 1997 годзе, калі Народны Фронт пасля лістападаўскага антыканстытуцыйнага перавароту (ў 1996 годзе) прыступіў да вельмі важнай нацыянальна-патрыятычнай і кансалідуючай акцыі „*Грамадзянства БНР*”. Пасляхова напачатку і перспэктыўная акцыя была ўсё ж такі сарваная, з прычыны (перш за ўсё) глыбокага ўжо да таго часу ўнутранага расколу БНФ і з прычыны паўсюднай актывізацыі антыадраджэнскай гэбоўскай агентуры. Шэраг экзальтаваных антыбеларускіх артыкулаў, якія з'явіліся тады на гэтую тэму (і тэму БНР) у расейскім, перш за ўсё, камуністычным друку, наводзяць на пэўныя разважанні.

Цікава, што перад гэтым, яшчэ ў 1993 годзе, была спроба з боку былой савецкай намэнклятуры намовіць прадстаўнікоў Рады БНР да перадачы

сваіх паўнамоцтваў ураду Рэспублікі Беларусь. (Тактыка, як у 1920-х гадах.) Аднак, дзеячы беларускай эміграцыі цяпер ужо не зрабілі памылкі. Рада БНР дзейнічае і жыве.

Далейшыя падзеі паказалі, як важна для Беларусі, што засталася Рада БНР і што яна не ашукалася, не здала пад уплывам незалежніцкай эйфарыі свае паўнамоцтвы здрадніцкаму намэнклятурна-каляніяльнаму савецкаму ўраду. Як важна, што жыве рэальна вялікая справа Беларускага Адраджэння!

Якую галоўную выснову мы павінны зрабіць з цяперашняй сучаснасці і з усёй гісторыі БНР? А такую, што да БНР мы павінны адносіцца ня толькі, як да ідэі, ня толькі, як да сымвала і ідэальнага вобраза, а як да палітычнай актуальнасці і перспэктывы нашай вольнай нацыянальнай будучыні.

Цяперашняя Рэспубліка Беларусь мае цягласць ад БССР. Адсюль хвароба прыроды, хвароба паходжання ўлады. Хвароба паходжання спарадзіла Лукашэнку і шукае ганчарыкаў. Не пераменіцца ўлада, пакуль не пераменяцца ідэі.

Нашыя беларускія ідэі, ідэі беларускай незалежнай будучыні — гэта ёсць ідэі БНР. Калі мы хочам нашу вольную, народную будучыню мець, — мы павінны вярнуць і ўсталяваць Беларускаю Народную Рэспубліку як палітычную рэчаіснасць. БНР — гэта не ўчарашні дзень. Гэта змагарная сучаснасць і наша будучыня. Такая ёсць праўда.

22 сакавіка 2003 г.

Вільня

Зянон ПАЗЬНЯК

(Канфэрэнцыя ТБК,

прысьвечаная 85-м угодкам БНР)

БНР У СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ ПАЛІТЫЦЫ

85-я ўгодкі абвяшчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі наша краіна сустракае ў стане, калі яе дзяржаўны суверэнітэт знаходзіцца пад пагрозай скасавання. Беларусь у чарговы раз рызыкуе стаць ахвярай міжнароднага пераделу ўлады, тэрыторыяў і рэсурсаў, бо новы расейска-нямецкі (пераважна антыамерыканскі) хаўрус зноў падзяліў Эўрапейскі кантынент па свайму капылу і густу на зоны ўплыву і паглынання і праводзіць узгодненую палітыку ў дачыненні да Беларусі.

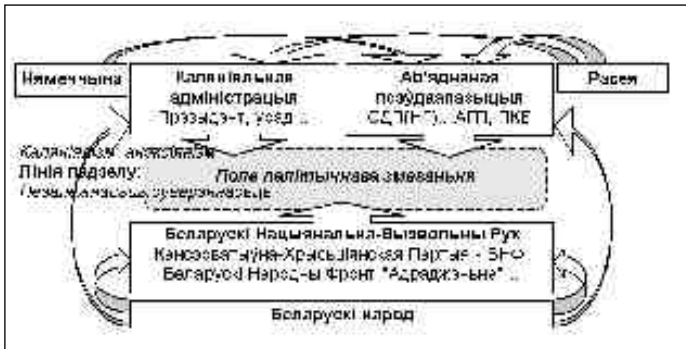
У сувязі з гэтым ёсць сэнс прыгадаць, што ўтварэнне і абвяшчэнне незалежнасці БНР сталася беларускім адказам на Берасцейскую змову бальшавіцкай Расеі і Нямеччыны, якія, не спытаўшыся думкі беларусаў, 3 сакавіка 1918 году парвалі наш край на шматкі.

Сёння, у выніку палітыкі паўзучай унутранай акупацыі з боку Расеі, якой удалося захаваць на нашай зямлі ўладу сваёй каляніяльнай адміністрацыі, а таксама дзякуючы перманентнай здрадзе беларускай псеўдапазіцыі, на парадку дня стаіць пытанне аб інкарпарацыі нашай Бацькаўшчыны ў склад Расейскай федэрацыі. Таму мы зноў мусім зьвяртацца да БНР. Але зьвяртацца да БНР сёння мы мусім не як да гістарычнага факту, але як да гаранта беларускай дзяржаўнасці, як да магчымай рэальнай палітычнай апоры сучаснага беларускага Нацыянальна-Вызвольнага Руху ў барацьбе за незалежнасць і суверэнітэт Беларусі. Думаю, што БНР, яе Рада павінны стаць апорай НВР, стаць рэальнай палітычнай сілай, цэнтрам кансалідацыі дзяржаватворчых намаганняў беларусаў. Але можа і ня стаць, калі толькі Рада апынецца пад уплывам псеўдапазіцыі, якая, кажучы вобразна, прадаўшы Беларусь, ужо з імпэтам рыхтуецца да выбараў у дзяржаўную думу Расеі, каб разам з нашчадкамі імперыі Чынгіз-хана ісці ў Эўропу „да апошняга мора”.

Між іншым, няцяжка здагадацца, што ў межах пляна легітымизацыі анэксіі Беларусі Расеяй, у вачах міжнароднай супольнасці Радзе БНР адведзена пэўная роля. Магчыма, гэтая роля зусім пасіўная, калі Рада проста застаецца малазначным архаічным палітказусам, зь якім можна папросту не лічыцца ў рэальнай палітычнай барацьбе. Магчыма і больш

актыўная роля, калі Рада тым ці іншым спосабам павінна асьвяціць інкарпарацыю (прыкладам, ухваліўшы яе як акт вызвалення беларусаў ад дыктатуры і далучэння іх да „дэмакратычнай” прасторы). Магчыма, прадугледжаны і самароспуск Рады або яе поўная дыскрэдытацыя, каб дасягнуць канчатковага палітычнага вырашэння беларускага пытання.

Як жа рэальна павядзе сябе Рада БНР ва ўмовах, калі Эўропа гатовая заплюшчыць вочы на беларускую драму, гатова зрабіць выгляд, што расейская акупацыя насамрэч ёсць спрадвечная мара беларусаў, а псеўдавыбары і псеўдарэфэрэндумы ёсць механізм дэмакратычнага волевыяўлення беларускіх грамадзянаў?

Мал.1. Мадэль палітычнай прасторы Беларусі.

Гэта будзе залежыць ад Рады БНР, ад палітычнай волі і сьведомасці яе сяброў. Аднак гэта будзе залежаць ня толькі ад яе, але і ад палітычнай волі беларускага НВР, бо вядома, што караля гуляе сьвіта, а кароль, чые загады ніхто не выконвае, ператвараецца ў блазна.

Як жа вызначыць ролю БНР і яе Рады ў сучасным сьвеце? Пытаньне гэтае вымагае ўсебаковага разгляду.

Найперш трэба пабудаваць адекватную мадэль палітычнай прасторы краіны. Для чаго — вызначыць яе структуру, галоўныя палітычныя сілы, іхныя функцыі, сацыяльную базу, унутрыпалітычныя і знешнепалітычныя вектары дзейнасці. Адзін з варыянтаў такой мадэлі прадстаўлены на мал.1.

Нацыянальна-Вызвольнаму руху, які адлюстроўвае сапраўдныя інтарэсы беларускага народу, па лініі „суверэнітэт — анэксіянізм” супрацьстаяць дзве генетычна звязаныя паміж сабой палітычныя сілы: **Каляніяльная адміністрацыя і Аб'яднаная псеўдапазыцыя**, якія на

Мал.2. Варыянт структурнай арганізацыі змаганьня за дзяржаўнасць Беларусі з удзелам Рады БНР і НВР.

беларускім палітычным полі выступаюць як дзве рукі расейскага імперыялізму.

Функцыянальна Каляніяльная адміністрацыя на чале з „прэзыдэнтам” займаецца падаўленьнем Нацыянальна-Вызвольнага руху і рэальна забяспечвае ажыццяўленьне расейскіх нацыянальных інтарэсаў на Беларусі. Аб'яднаная псеўдапазыцыя функцыянальна забяспечвае стварэнне псеўдаальтэрнатывы рэжыму ў вачах як беларускага народу, гэтак і міжнароднай супольнасці. Дзеля гэтага яна змагаецца супраць НВР, імкнучыся яго дыскрэдытаваць, разбурыць і абяскровіць, пазбавіўшы найперш людскіх рэсурсаў унутры краіны і міжнароднай падтрымкі за яе межамі. Адначасова Аб'яднаная псеўдапазыцыя выконвае функцыю кантролю за дзейнасцю Каляніяльнай адміністрацыі з боку Расеі, якая з

дапамогай „аб'яднаных” захоўвае высокую ступень кіруемасці беларускага палітычнага працэсу і не дазваляе свавольнічаць сваёй каляніяльнай адміністрацыі. (Дарэчы, тая частка Аб'яднанай апазыцыі, якая ня можа непасрэдна і адкрыта супрацоўнічаць з Расейскім кіраўніцтвам, кантралюецца Нямецкай і некаторымі міжнароднымі структурамі, якія знаходзяцца пад моцным нямецкім уплывам. Пры тым трэба памятаць, што Нямецчына і Расея праводзяць у дачыненні да Беларусі цалкам узгодненую палітыку.)

Адначасова трэба разабрацца ў тым, якія легітымныя структуры ўлады і асобы засталіся на беларускім палітычным полі, у якім стане яны рэальна знаходзяцца, якую пазыцыю займаюць, пад чым уплывам знаходзяцца, які палітычны патэнцыял маюць і на што яны ў прынцыпе здольныя. Затым трэба разабрацца ў тым, якіх структурных, арганізацыйных, прававых, рэсурсных, маральна-псіхалагічных чыннікаў не хапае, каб сфармаваць дзейную і ўстойлівую, нацыянальна арыентаваную незалежніцкую палітычную структуру і вызначыць месца, якое ў ёй можа заняць Рада БНР.

Магчымы варыянт структурнай арганізацыі змаганьня за дзяржаўнасць Беларусі з удзелам Рады БНР і НВР прадстаўлены на мал.2.

Ступень легітымнасці Рады БНР і ступень яе аўтарытэту ўнутры і за межамі Беларусі мог бы ўзніць абраны пад яе эгідай і пры дапамозе структур НВР *Грамадзянскі парламент*. Апошні мог бы выступіць пасярэднікам паміж Радай БНР і беларускім народам, які адзін ёсць сапраўднай крыніцай ўлады. Адначасова Грамадзянскі парламент супольна са структурамі НВР і беларускага самакіравання мог бы стаць правадніком легітымнай выканаўчай улады на Беларусі.

Што тычыцца самой Рады БНР, то яе палітычнае значэнне як легітымнай дзяржаўнай структуры БНР ва ўмовах скасавання суверэнітэту Рэспублікі Беларусь, можа надзвычай узрасці. Тады ідэя Адраджэння Беларускай Народнай Рэспублікі запатрабуе неадкладнага рэальнага ўвасаблення. Думаю, што трэба быць да гэтага гатовымі ўжо цяпер.

22 сакавіка 2003 г.

Уладзімер СТАРЧАНКА

КАМПАНИЯ НЕВЯЛКАЯ, АЛЕ...

Леанід Козік — сусаршыня „Сабору славянскіх народаў” зь беларускага боку, (зарэгістраваны ў Маскве); узначальвае Фэдэрацыю прафсаюзаў Беларусі, беларуска-іракскаю Камісію па гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве і Беларуска-расейскую рабочую групу па распрацоўцы антызаконнага праекту „канстытуцыйнага акту” („саюзу” Беларусі і Расеі).

У „Сабор” уваходзяць **Э. Малафееў, Н. Машэрава, М. Чаргінец** і іншыя тыпажы.

АМ.

УКРАЛІ КРЫЖ

Лідзкі раён. 15 верасня мясцовы ксёндз асьвяціў Крыж, які быў пасьвечаны падзеі 1659 году. Тады лідзкая шляхта суткі стрымлівала ля нёманскага броду маскоўскае войска, якое рухалася на Горадню.

Дубовы крыж узвышаўся на 6,5 мэтра. Зрабіць яго і ўсталяваць дапамагалі дзясяткі людзей (працавалі на ахвяру — бясплатна).

Напачатку кастрычніка лідзкія раённыя ўлады загадалі дэмантаваць крыж коштам таго, хто яго паставіў (ініцыятар — ТБМ). **Станіслаў Суднік** дамовіўся, каб улады не сьпяшаліся. Яго абавязалі атрымаць згоду на крыж у архітэктурнай ды іншых службах, зрабіць запыт у Інстытут гісторыі Акадэміі Навук Беларусі.

З інстытуту прыйшло пацверджаньне, што ў сьнежні 1659 года лідзкае шляхецкае рушэнне ўступіла ў бой з войскам ваяводы Хаванскага і што бой, праўдападобна, адбыўся каля вёскі *Беліца*.

Аднак пасья гэтага ў канцы лістапада акупацыйныя ўлады зьнялі крыж, бо ён нагадваў беларусам пра змаганьне продкаў з маскоўскімі акупантамі.

Крыж бяссьледна зьнік.

(Ифа)

НОЖ У ПЛЕЧЫ

Тое, што на паседжаньні Парляманцкай Асамблеі АБСЭ ў Вене 19-га лютага АБСЭ фактычна прызнала нелегітымную „палату” лукашэнкаўскага рэжыму на Беларусі і ўключыла яе дэлегацыю ў свой склад, — гэта ёсьць, калі казаць вобразна, іржавы нож у плечы незалежнай Беларусі. Калі коротка: Эўропа прадала Беларусь Маскве. І няважна, што гэты акт разглядаецца як працэдурнае пытаньне.

Для мяне гэта ня ёсьць нечаканасьцю. **Палітыка АБСЭ — гэта палітыка падвойных стандартаў.** На Беларусі, гэтак жа, як у Чачэніі і Аўганістане, яна выявілася найбольш яскрава. Я асабіста, і Народны Фронт, які я ўзначальваю, змагаліся і змагаемся з гэтай палітыкай ужо пяць гадоў. Мы пра гэта пісалі, казалі, выступалі, заяўлялі, паўсюдна і ўвесь час.

З 1998 года галоўная мэта Ганса-Георга Віка (тагачаснага кіраўніка Місіі АБСЭ ў Менску) была — падрыхтаваць умовы для анэксіі Беларусі Расеяй. У гэтым ён сам прызнаўся ў верасьні 2000 году ў Беластоку. Вікам былі пастаўленыя дзьве задачы:

1. разбурыць Беларускі Народны Фронт і стварыць ненацыянальную апазыцыю ў Беларусі, дзе будуць змагацца за дэмакратыю без суверэнітэту;

2. выдаліць з палітыкі Сымона Шарэцкага. (Бо гэта адзіная кіруючая легітымная фігура ў беларускай уладзе.)

Фронт зьнішчыць не ўдалося, але пры дапамозе расейскай агентуры яго раскалолі.

Пасья выдаленьня Шарэцкага зь дзейнай палітыкі (да чаго Вік прыклаўся найбольш) нямецкая група АБСЭ, якую ўзначальвае Вік, пайшла ў наступ. Вік аб’явіў, што дзейнасьць Вярхоўнага Савета 13-га

скліканьня скончылася. (Пра хлусьлівасьць гэтай заявы Віка была зьмешчана мая рэпліка ў друку.)

Я пісаў таксама пра супрацоўніцтва Віка з рэжымам Лукашэнка.

Цяпер у кантэксьце стварэньня новай палітычнай восі **Парыж — Бэрлін — Масква** адбылася легалізацыя гэтай падвойнай палітыкі АБСЭ.

Для Беларусі гэта будзе азначаць легалізацыю расейскай анэксіі, зацьверджаньне акупацыі.

Нагадаю, што, пачынаючы ад 1992 года, **ідзе змаганьне за Беларусь з расейскім імперыялізмам.** Вось сутнасьць канфлікту і ўсяго, што на Беларусі адбываецца.

Зьнешнія сілы імперыялізму, скарыстаўшы Лукашэнку, змагаюцца за падпарадкаваньне і захоп Беларусі, а беларусам прапануюць змагацца не за Беларусь, а за „дэмакратыю” (не за галаву, а за валасы на галаве). І немцы ў структурах АБСЭ тут першыя саюзьнікі расейскай захопніцкай агрэсіі. У гэтым сутнасьць падвойнай палітыкі АБСЭ на Беларусі.

Што цяпер рабіць? Прынятае рашэньне — безумоўная памылка АБСЭ.

Першае: мы не пагодзімся з такой палітыкай АБСЭ. Мы не пагодзімся, каб нямецкая палітычная група прыватызавала цэлую міжнародную арганізацыю АБСЭ, каб толькі немцы прадстаўлялі АБСЭ ў Беларусі, каб вікі і цапфы вырашалі беларускі лёс. Тут ня пахне ні дэмакратыяй, ні прстойнасьцю, а толькі грубым нямецкім прагматызмам.

Другое: мы павінны апэляваць да свайго грамадзтва, каб яно рыхтавалася да ўсіх формаў змаганьня за свабоду і незалежнасьць. Такая ёсьць праўда, і такая ёсьць жорсткая рэальнасьць. Трэба ўступаць у БКА, пашыраць і ствараць Камітэты Абароны.

Трэцяе: мы мусім апэляваць да Злучаных Штатаў Амэрыкі і Вялікабрытаніі (краінаў-гарантаў беларускага суверэнітэту), каб яны рэальна падтрымалі нашу свабоду і незалежнасьць.

І чацьвёртае: мы, беларусы, мусім усьвядоміць (хто яшчэ не ўсьвядоміў), што ўсім трэба злучыцца вакол Беларускай Нацыянальнай Ідэі і абараніць незалежнасьць Беларускай дзяржавы.

Нельга ўвесь час жыць ілюзіямі, што Расея ці Эўропа дапамогуць Беларусі. Не дапаможа ні Расея, ні Эўропа. І на Ўсходзе, і на Захадзе ствараюцца цяпер новыя імперыі, і **гэтым** тлумачыцца ўся палітыка. Сіла — ў нас самых. І мы можам рэалізаваць яе, калі толькі таго захочам. І гэта трэба рабіць.

Зянон ПАЗЬНЯК

Старшыня Беларускага Народнага Фронту „Адраджэньне”, кіраўнік БКА

20 лютага 2003 г.

ТРЫВОЖНЫЯ ПРАЦЭСЫ

З 1990 па 1999 гады нараджальнасьць у Беларусі зьнізілася на **34,5%**, а сьмяротнасьць — наадварот, узрасла на **26%**. Паводле статыстыкі, колькасьць пабраных шлюбаву скарацілася на **28%**, а колькасьць разводаў павялічылася на **35%**.

За апошнія 7 гадоў беларускае насельніцтва скарацілася на **300** тысячаў чалавек. Гэта найперш за ўсё сталася ў выніку сацыяльна-палітычных умоваў, што стварылі ў Беларусі цяперашнія ўладатрымальнікі і ў выніку сьведамай палітыкі прамаскоўскага рэжыму, накіраванай на вынарадаваньне беларускага насельніцтва.

ВАЙНА

Ёсьць некалькі прычынаў вайны Амэрыкі на Блізкім Усходзе. Першая — гэта стварэньне дзяржавы Ізраіль і Палестына-Ізраільскі канфлікт (шырэй — араба-ізраільскі канфлікт). Другая — нафта. Трэцяя — галоўная, якая вынікае з першых двух, — гэта непасрэдная пагроза Злучаным Штатам, разьвязваньне радыкальнымі групамі мусульманскага

Фота: „Беларуская газета”

Фраў Цяпф узіраецца на Беларусь.

свету міжнароднай партызанска-тэрарыстычнай вайны супраць Амэрыкі.

Пасля 11 верасня 2001 года (нападу тэрарыстаў-смертнікаў на Вашынгтон і Нью-Ёрк і разбурэнне Сусветнага Гандлёвага Цэнтру) стала зразумела, што вайна Амэрыкі на Блізкім Усходзе, практычна, непазбежная, дзеля прадухілення эскалацыі тэрарыстычнай вайны. Амэрыка зразумела, што толькі сродкамі аховы, стрымлівання і абароны яна ня зможа доўга і паспяхова супрацьстаяць партызанскаму тэрарызму радыкальных ісламістаў. Яна можа пацярпець у гэтай вайне, як толькі нябачны праціўнік атрымае ў свае рукі зброю масавага знішчэння. Стала зразумела, што калі не прыняць хутка рашучых мераў, то нябачныя ворагі Амэрыкі завалодаюць гэтай зброяй.

Знішчэнне партызанскага тэрарызму радыкальных ісламістаў Усходу і ліквідацыя пагрозы амэрыканскай дзяржаве ёсць жыццёвай неабходнасцю Амэрыкі. Ня кажам ужо пра тое, што пастаянныя абарончыя меры каштуюць дорага і не гарантуюць ад ахвяраў.

Першым чынам трэба было ліквідаваць асяродкі тэрарызму і рэжымы, якія маглі стаць базай для тэрарызму, і крыніцай атрымання зброі масавага знішчэння.

Гэтак адбылася вайна з талібамі ў Афганістане і разбурэнне гэтай краіны. Гэтак пачалася і небяспечная вайна ў Іраку (фармальна — як працяг нафтавай кувэйцкай кампаніі, якую праводзіў старэйшы Буш).

Трэба ўлічыць, што Ірак ня ёсць тэакратычная ісламіцкая дзяржава. Гэта у цэлым — сьвецкая краіна з даволі развітай навукай і з самымі перадавымі ўнівэрсітэтамі на Блізкім Усходзе (Багдад). Ірак мае інтэлектуальныя магчымасці стварыць зброю масавага знішчэння. Тым часам дыктатура Садама Хусэйна — адна з самых жорсткіх у свеце. Ёсць паглынаючы страх — такая ёсць пануючая атмасфера ў ірацкім грамадстве.

Усе гэтыя чыньнікі плюс антыамэрыканізм Хусэйна і стан фактычнай вайны з Амэрыкай рабілі збройную інвазію ЗША ў Ірак, практычна, неўнікнёнай. (Няма таксама гарантыяў несупрацоўніцтва Аль-Каіды з Хусэйнам.) Амэрыка па-амэрыканску рэагавала на рэальную пагрозу сваёй бяспецы.

Такая сутнасць справы. І менавіта таму прэзідэнт ЗША адзначыў, што для ваенных дзеянняў супраць рэжыму Садама Хусэйна ЗША ня мае патрэбы ў згодзе Арганізацыі Аб'яднаных Нацыяў і Савета Бяспекі ААН.

Пазыцыя Заходняй Эўропы ў гэтай вайне — тыповая для эўрапейскага палітычнага філіісцтва. (Успомнім пазыцыю Чэмбэрлена ў дачыненнях з Гітлерам, здачу Чэхаславаччыны, Аўстрыі, Польшчы і г.д.) Гэта паводзіны здраднікаў і нікчэмных палітыкаў, схаваных за нібыта „гуманнай” пацыфісцкай дэмагогіяй і подлай інфармацыйнай прапагандай.

Менавіта гэтая, прымітыўна-праўдападобная прапаганда Францыі і Нямеччыны (перш за ўсё) выклікала на вуліцы антываенныя шматтысячныя натоўпы абывацеляў, якім раптам стала шкода мірных іракаў. Пры гэтым, калі адбываўся генацыд у Чачэніі і рускае тэрарыстычнае войска вынішчала мірнае чачэнскае насельніцтва, тады нешта не відаць было гэтых „міралюбівых” натоўпаў, ня глядзячы, што і чачэнцы, і ўсе сумленныя людзі пастаянна даводзілі інфармацыю пра генацыд у Чачэніі да сусветнай грамадзкасці, а ўрады ЗША і Заходняй Эўропы проста кінулі, прадалі чачэнцаў, дзеля прагматычных інтарэсаў з Расеяй. Цяпер гэтыя эгалітарныя ахвяры масавай прапаганды пад лямант з Парыжу і Бэрліну масава выяўляюць сваю нянавісьць да Амэрыкі (якой, дарэчы, абавязаны і сваім эўрапейскім мірам, і сваім мяшчанскім дабрабытам. Я маю на ўвазе канец Другой Сусветнай вайны, плян Маршала, НАТО, перамогу ў Халоднай вайне і г.д.). Нават расейскі прэзідэнт Пуцін — спраўца масавых забойстваў чачэнцаў (і няверны прыяцель Амэрыкі) — выступіў у абарону Садама Хусэйна, праліваючы кракадзілавыя сьлёзы па ахвярах вайны. (Ужо хто б што казаў пра ахвяры і „права сілы” — толькі ня Пуцін.)

І немцы, і французы, і расейцы шмат уклалі сродкаў у ірацкую нафту і эканоміку. (Якія там „ідэі”, „гуманізм”, „дэмакратыя”! Кожны ратуе свае грошы.) Ініцыятыва амэрыканцаў падважыла б валюту „эўра” і саму ідэю

пабудовы новай супэр-імпэрыі ў Эўропе (так званы Эўразьвяз). І раптам гэтак усё агалілася, фактычна, раскалолася НАТО, а Францыя, Нямеччына, Бэльгія, Люксембург збіраюцца арганізаваць свой ваенны блёк, сваю „абарону Эўропы”. Тут жа стварылася вось *Парыж-Бэрлін-Масква*, якія амаль не хаваючыся пачалі дамаўляцца пра новы перадзел Эўропы на „сфэры ўплыву” (справа йдзе, перш за ўсё пра Беларусь, Украіну і Польшчу, краіны Балтыі, белую Ўсходнюю Прусію — цяперашнюю Калінінградскую вобласць).

Як бачым, усё у каторы раз у гісторыі — паўтараецца. Як толькі аб'ядноўваюцца Парыж-Бэрлін з Масквой — акупацыя, анэксія, аншлюс, вайна не за гарамі. Усё гэта ў Эўропе ўжо праходзілі. Выступленне ж супраць Амэрыкі — гэта самае горшае, да чаго маглі дадумацца цяперашнія ўрады Эўропы.

Характар цяперашняй амэрыканскай вайны на Блізкім Усходзе — зусім іншы, чым папярэдні. Дзеянне разгортваецца паволі, на выбраных тэрыторыях, авія-налёты ня носяць масавага характару, усё накіравана на як найменшыя страты цывільнага насельніцтва. Тым часам (на першы погляд, парадокс) прыхільнікі Хусэйна, на баку якіх быццам бы маральнае права абароны радзімы, самы страляюць у сваіх мірных уцекачоў і правакуюць ахвяры насельніцтва, каб паказаць па тэлебачанні і выставіць у дрэнным выглядзе амэрыканцаў, ды выклікаць да сябе спачуванне ў свеце. Вайна — ня толькі крывавае, але і брудная справа.

Як мы, беларусы, павінны адносіцца да гэтай вайны?

Ва ўсіх войнах церпяць нявінныя мірныя людзі. Гэта ёсць найгоршы бок вайны. Таму за вайной павінен быць міжнародны кантроль, дапамога пацярпелым і мірнаму насельніцтву. Мы не павінны заставацца ўбаку ад агульналюдзкай салідарнасці і дапамогі людзям.

Што датычыць самога канфлікту. Мы ня мусім у ім удзельнічаць ні ў якой форме. Але мы павінны ведаць, што ў *нашых беларускіх інтарэсах, каб Амэрыка як найхутчэй пераможна закончыла вайну*. У гэтым сэнсе нам трэба прызнаць рацыю амэрыканскага боку, зразумець амэрыканскае бачанне будучыні ў інтарэсах ня толькі Амэрыкі, але і ўсяго цывілізаванага свету. У тым ліку — і незалежнага Іраку.

Пазыцыя немцаў і расейцаў — галоўных ворагаў нашай беларускай незалежнасці — тут вядомая. Але зьвернем увагу на выказванні цяперашніх расейскіх думальнікаў і палітыкаў. Яны кажуць, што ў іхных расейскіх інтарэсах — паражэнне і кампраматацыя Амэрыкі. І тлумачаць, што параза ў вайне, аслабленне і зніжэнне ўплыву Амэрыкі павялічыла б сусветную цану на нафту (якая ўжо некалькі гадоў і так высокая). Гэта дало б Расеі (якая прадае нафту і газ) велізарныя барышы, якія можна было б часткова накіраваць на дадушэнне Чачэніі і захоп Беларусі, ды прыціснуць Украіну, і ўплываць на палітычныя стасункі ў Эўропе, закончыць яе перадзел на сфэры ўплыву і паставіць нагу на Блізкім Усходзе. Такую выснову можна зрабіць з выказванняў некаторых рускіх аналітыкаў.

Пры ўсіх недахопах, „русацянстве” і супярэчнасцях амэрыканскай палітыкі, не забывайма, што Амэрыка ёсць, практычна, адзіным гарантам (бо куды Амэрыка — туды й Вялікабрытанія) нашай беларускай незалежнасці, яна схільная рэальна дапамагчы беларусам, была б толькі на гэта беларуская воля і беларуская сіла.

Мяркую, кожны разумее, што калі скончыцца агрэсіўная дыктатура Хусэйна і амэрыканцы прыстойна перамогуць, то рэжым прамаскоўскай сатрапіі на Беларусі адчуе сябе нятульна, а расейскія шавіністы ў Маскве паўстрымаюць свой агрэсіўны імгэт. Гэта дасць шансы беларусам хутчэй скончыць з сатрапіяй, абараніць незалежнасць і па-людзку загаспадарваць сваю Бацькаўшчыну, спрыяльна для ўсіх людзей.

* * *

Тут мушу яшчэ парушыць вельмі істотны для нас, беларусаў, сьветапоглядны і псіхалогічны аспект, паколькі нашае цяперашняе грамадства сілком спынілі ў паняццях савецкай сістэмы. Савецкая ідэалёгія ўлады трымалася на вайне. У 1920-1930-х гадах — на псіхозе „дзеянсці” зьнешніх і ўнутраных „ворагаў” і варажых падкопаў

буржуазных імперыялістаў, готовых шкодзіць і напасці на СССР. Пасля вайны гэтая палітыка будавалася на гіпертрафіраванай, аднабокай і перакручанай памяці пра жакі вайны, якія ўзводзіліся ў паралізуючы пачварны культ сістэмнай ідэалёгіі страху перад вайной.

Амаль 50 гадоў савецкая сістэма выкарыстоўвала цяргенні і пакуты людзей за часы Другой Сусветнай вайны дзеля апраўдання ўсіх сваіх недахопаў, рэпрэсіяў, эксплуатацыі і паразітызму, уціску і няўдачаў. Ідэалёгія канцэнтравалася ў формуле: „*галоўнае, каб не было вайны*”. Альгэрнатывай каляніяльнаму саветызму і сацыялізму выстаўлялася вайна. Таму трэба было цяргець, і з усёй мязготай пагаджацца, „абы вайны не было”.

На гэтым ідэа-псіхалогічным збачэнстве і страху запалоханых людзей 46 гадоў трымаўся Савецкі саюз, і гэтая прапаганда, гэты бяздумны жак перад вайной увайшлі у жылы і кроў савецкага чалавека.

Але элемэтарны здаровы сэнс падказвае, што **трэба баяцца не вайны, а рабства**; што ёсць каштоўнасці і зьявы, даражэйшыя за жыццё. І гэта даказваецца ўсёй духоўнай і экзистэнцыяльнай гісторыяй чалавецтва.

Войны бываюць розныя. Мала хто здолеў дасягнуць незалежнасці і свабоды без пакутаў, ахвяраў, барацьбы і вайны (хоць кожны хацеў бы мірнага самавызначэння). І нікому не ўдалося засьцерагчыся ад агрэсіі, не супраціўляючыся.

Пагроза нашай незалежнасці — гэта палітычная рэчаіснасць цяперашняга часу. І як бы ні разьвіваўся маскоўскі акупацыйны сцэнар на Беларусі, рашаючае слова застанецца за беларусамі. Як, якім чынам яно будзе сказана, ці па сістэме „абы вайны не было”, ці на ўзроўні — „акупанты, прэч!” — ці ў перакананні: „Бацькаўшчына — альбо сьмерць!” — ад гэтага ў канцовым выпадку будзе залежыць і наша будучыня.

29 сакавіка 2003 г., Варшава

Зянон ПАЗЬНЯК

ЗЬНЯВАГА

Друкуючы інфармацыю Алены Панкратавай, узятую з нямецкага друку, якая прагучэла на радыё, лічым неабходным сказаць самае істотнае.

Беларускае грамадства мусіць зразумець, што найвялікшай каштоўнасцю нацыі ёсць сам чалавек, а ў Беларусі найперш — беларускія жанчыны, як найвыдатнейшы чыньнік жыццяздзейнасці беларускага народа. Такіх жанчынаў, як беларускія жанчыны, няма нідзе ў свеце. Нават расейскі камунізм ня здолеў зьнішчыць хрысьціянскі гонар і веліч беларускай жанчыны. Гэта, аднак, імкнецца рабіць і робіць цяпер бязбожны Запад, нямецкая духоўна дэградуючая Эўропа.

Трэба прыкласці ўсе намаганні, ужыць усіх спосабаў (у тым ліку, калі спатрэбіцца, самых радыкальных), каб запабегчы зьдэдуку над беларускімі жанчынамі, прадужліць маральна-чалавечыя страты нацыі.

Зянон Пазьняк

Супрацоўнік нямецкай крымінальнай паліцыі Манфрэд Паўлюс ляцеў самалётам з Мюнхена ў Менск. Побач у салёне сядзеў уладальнік невялікай фірмы ў Паўдзённай Нямеччыне, які адкрыта дзяліўся сваім намерам знайсці ў Беларусі прыгожых жанчын, юных, бедных і даступных. „Такіх у Беларусі шмат”, — сцвярджаў ён.

Адрасы, па якіх „прадпрымальнік” знойдзе неабходны „тавар”, ён меў.

Паводле спадара Паўлюса, кан’юнктура гэтага ценявога рынку ў Беларусі сёння надзвычай высокая. Як сведчыць паліцыянт, з кожным годам у сеткі гандляроў трапляюць усё больш дзяўчат. Часцей — гэта правінцыялікі з Чарнобыльскай зоны. У выніку цяжкай эканамічнай сітуацыі ў Беларусі, яны бачаць толькі тры магчымыя шляхі: стаць жабрачкамі, зьвязацца з крыміналам альбо зьехаць як мага далей з Радзімы.

Спачатку дзяўчаты пакідаюць свае вёскі, зьезджаюць у сталіцу, абласны цэнтар. Там іх і знаходзяць шматлікія агенты злачыннай гандлёвай сеткі.

Размовы, абяцанні, расповяды пра агенцыі, якія ўладкоўваюць маладых дзяўчат, часцей за ўсё, на працу нібыта ў польскія сем’і. 18-гадовая Валянціна купілася на нібыта штомесячны заробак у 200 дзяляраў і абяцанні бясплатна жыць і харчавацца ў вялікім доме ля Варшавы.

Дзяўчыне не прыйшло ні мыць посуд, ні даглядаць за дзецьмі. Супраць яе волі яе прывезлі ў Франкфурт і здалі ўладальніку аднаго з бардэляў. Па дарозе ў Нямеччыну гандляры (трох мужчынаў) неаднаразова гвалцілі яе.

Паводле справаздачы Эўракамісіі, штогод нелегальным чынам у заходнюю Эўропу трапляюць больш за 700 тысячаў маладых жанчынаў з Усходняй Эўропы. Прыкладна 500 тысячаў зь іх прымусова займаюцца прастытуцыяй у танных заходніх бардэлях.

Лічацца, што гандаль беларускімі жанчынамі займае 3-4 пазыцыі ў гэтым крымінальным бізнэсе. „Калідор” на беларуска-польскай мяжы ў гэтым гандлі дзейнічае без праблемаў.

Паводле спадара Паўлюса, самай небяспечнай прынадай для беларускіх жанчынаў ёсць так званыя „шлюбныя агенцыі”. Маладыя жанчыны (апроч іншага) у гэтым выпадку трапляюць у моцную фінансавую залежнасць. Кантракты складаюць так, што дзяўчаты мусяць сплчваць пасярэдніцкія шлюбныя паслугі непасрэдна на месцы шлюбу. У выніку — яны становяцца крымінальнай уласнасцю сутэнёраў.

(З радыё. А. Панкратова)

ПРОБЛІСКИ

Ліставаньне людзей ёсць гістарычная каштоўнасць. Мы часта друкуем у бюлетэні лісты людзей над рознымі рубрыкамі. Нядаўна я атрымаў ліст „Дзёньнік вартуніка”. Піша Ганна Матусевіч з Койданава, якая (як можна здагадацца) працуе вартуніком у школе, захапляецца чытаньнем рознай (г.зн. рознага кшталту) літаратуры, засяроджаная ў выніку чытаньня на Адаме Міцкевічу, на „космасе”, Рэрыхтах, ёгах, кальвінскай веры, але найбольш на гістарычнай Літве — Бацькаўшчыне Літве-Беларусі.

Акрамя таго яна піша вершы, прыслала разам з лістом іх цэлую нізку. Мы зьмяшчам тут адзін верш, разам з вытрымкамі зь „Дзёньніка вартуніка”.

Зянон Пазьняк

* * *

Устань,
Асьвечаны Боскай воляй,
Норад!
Бо западлы твой дух.
Бы ў рэанімацыі,
Стаім над тваёю пасьцеляй
Ноч і дзень
У працы бясконцай
Нашых душ.

* * *

НЯДЗЕЛЯ, 26-27 СЬНЕЖНЯ 1999 г.

— Начавала?

— Угу.

— Надта ж дрэнную работу ты сабе выбрала. Адна, як воўк. І не баіся?

— Ды ну!

Гэты дзядзька з мутнымі вачыма, што прыцёгся раніцай у школу, мо’ які сталяр, быў цёмны-цёмны і шэры-шэры, бы згаданы ім воўк. Але слова „воўк” ён вымаўляў зусім па-нашаму, зрэшты, як і ўсе словы. Пэўна, ад таго я адчула ў сваім сэрцы востры жаль да гэтага шэрага ваўка — майго Брата. Гэта я на ўласным горкім досьведзе ўведала, што **Жаль ёсць Найвышэйшае Каханьне**. А яму адкуль ведаць, што я з начных варту ў школе выходжу прасьвечаная, як іншыя вернікі з царквы пасля ўсяночнай.

КАЛЯДЫ. ПОСНАЯ КУЦЬЦЯ.

А ўдзень, на Каляды, я дзівілася на пухір, што раптоўна выскачыў на маім правым безыменным пальцы. Адкуль узяўся гэты вогненны пярсьцёнак? Хіба што прыпакла яго, прыткнуўшыся да гарачай батарэі ў перадкалядную ноч, якую мусіла начаваць на спрытнай цвёрдай лаве замест сьцюдзёнай панскай раскладушкі?

...А Куцьцю мы сустрэлі па-ліцьвінску, так, як рабілася гэта некалі ў Востраве. Усе драбніцы я выпытала ў маёй бабулі Зоні — адзінай вольнай ліцьвінкі на ўсю паднявольную Літву. У Сьвяты вечар уся сям'я зьбіралася за стол, дзе гатавалася мо' якіх сорок страваў. Мужчыны тым часам кроілі аплаткі ці то Каляду. Выразалі зь іх кругі і доўжынькі пасачкі, якія, абмакнуўшы у малаку, устаўлялі між кругамі. За нігачку — і падвешвалі над сталом. І вісела вось такое паганскае сонца ў хрысьціянскай хаце, як неўміручая душа нашага народу.

А назаўтра я, прышоўшы з вахты, выклала ўчарашнюю куцьцю на рэштата, абвязанае матузком. Такую куцьцю трэба есьці ўсім сямейнікам, каб не разыходзілася сям'я.

Ад дзядоў Матусевічаў з Сьверынава (гэта па маме) у мяне засталіся толькі рэчы. Штогод на Каляды бабчыным дамаканым абрусам засьцілаю стол. І на бабчын ручнік з вышытымі чырвонымі ніткамі крыптонімамі АМ (Альфіна Матусевіч) кладу сена; на сена — поскую куцьцю з панцаку. І дзякаваць Богу, што жывыя яшчэ мае бацькі, з чыйго гумна я магу ўзяць гэтае сена. А што важней: памяць ці рэчы, душа ці матэрыя — няхай кожны адкажа на гэтае пытаньне сам. Бо ўрэшце: колькі каму дадзена — столькі з таго й вымагаецца.

Ганна МАТУСЕВІЧ

У ІХ НЯМА ПРАБЛЕМАЎ

У лістападзе ў Бэрліне прайшоў 4-ы кангрэс рускага друку, у якім прымала ўдзел чыноўная дэлегацыя ад рэжыму на Беларусі. Лукашэнкаўскі „міністар інфармацыі“ Міхаіл Падгайны — дэлегат „кангрэсу“ — падзяліўся сваімі меркаваньнямі з газэтай „Голас Радзімы“ (выдаецца КГБ для замежжа). Ён сказаў: „Мне задавалі пытаньне наконт стану рускамоўнай прэсы ў Беларусі. Я адказаў: тут у нас няма праблемаў. Болей таго, паміж Беларусью і Расеяй існуюць двухбаковыя дамоўленасьці, якія здымаюць усе абмежаваньні па распаўсюджаньні беларускай прэсы ў Расеі, рускамоўнай — у Беларусі.“ *

„Так держать“, лейтенант Подгайный! Брва. Беларусіфікацыя Расеі йдзе поўным ходам.

Адам МІКША

* Голас Радзімы, — 2002, 27 лістапада.

СЛОВА ДА СХОДУ БЕЛАРУСКАЙ ІНТЭЛІГЕНЦЫЎ Ў МЕНСКУ*

(Вытрымкі)

Сход Беларускай інтэлігенцыі Меншчыны — гэта добрая падзея. Яна сьведчыць аб клопаце пра Беларусь.

Заклікаю рэальна глядзець на наша становішча і адпаведна дзейнічаць.

На Беларусі змагаюцца дзве сілы. Адна — за незалежную Беларусь, супраць агрэсіі Расеі. Другая — за сумеснасьць з Расеяй.

У гэтым падзеле няма і ня можа быць ніякіх „трэціх“, „часьвёртых“ ці „пятых“ сілаў і ніякіх „нэўтральных“. Таму што йдзе вайна. Вайна з Расеяй, вайна бяз зброі — за Беларусь.

Для Беларусі няма будучыні і няма незалежнасьці — разам з імперскай Расеяй.

На жаль, шмат якім беларусам не хапіла нават дзесяці гадоў, каб убачыць і зразумець, чым ёсьць і што нясе для Беларусі рускі імперыялізм.

Менавіта гэтае беларускае неўразуменьне дапамагло расейскім спэцслужбам ажыцьцявіць унутраную акупацыю ўлады на Беларусі і ўзяць яе пад свой кантроль. Менавіта гэтая адасобленасьць элітаў дазволіла акупантам на працягу дзесяці гадоў беспакарана рыхтаваць ліквідацыю незалежнасьці і здачу нашай краіны. Якраз гэтае беларускае ганебнае *неадчувальнае ворага* дазволіла расейцам летам мінулага года аб'явіць пра намер захапіць Беларусь, сказаць груба ў твар пра анэксію нашай краіны.

Трэба ведаць, што той, хто і цяпер нічога не ўсьвядоміў ды рашыў пастаяць у баку, — будзе зьнішчаны, ліквідаваны Масквой. Бо калі сказана нават ужо: „Іду на вы!“ — брацца трэба толькі за меч.

З усіх відаў чалавечай дзейнасьці найвышэйшай справай ёсьць палітыка. Нічога няма важнейшага, бо палітыка вызначае лёсы народаў.

Ідземце ў палітыку. Трэба йсьці — такі час. Бо палітыка ўжо сама ломіцца ў нашае жыцьцё. Мы мусім перарабіць яе з нашага ворага — у нашу зброю.

Прамакоўскі рэжым хоча выкарыстаць падстаўныя выбары ў мясцовыя Саветы, каб потым правесці рэфэрэндум аб зьмене ў Канстытуцыі. Каб юрыдычна забясьпечыць легальную ліквідацыю беларускіх грошай і ўвядзеньне рускіх, каб рукамі беларусаў легалізавацца і прадугледзець трэці прэзыдэнцкі тэрмін для Лукашэнка. Гэта быў бы крок да анэксіі, да нашага нацыянальнага небыцьця.

Народ Беларусі адлучаны ад фармаваньня выбарнай улады, бо рэжым стварыў жорсткую сістэму фальсіфікацыі галасаваньня.

Удзел выбаршчыкаў у галасаваньні патрэбны рэжыму толькі як факт, які дае магчымасьць для фальсіфікацыі. Выбары ператвораныя рэжымам у прыладу для дасягненьня любых патрэбных яму палітычных мэтаў. Механізму ўплыву на гэтую сістэму — няма. Спыніць фальсіфікацыю — немагчыма. Дзейнічае крымінал і грубая сіла.

У гэтай сітуацыі ёсьць адзіны выхад — байкот. Нельга ісьці на ашуканцкія выбары. Нельга забясьпечваць рэжыму прыход выбаршчыкаў на участкі і магчымасьць „выйграць“ чарговы рэфэрэндум у падтрымку чорнае справы, едучы на плячах беларусаў. Нельга ўдзельнічаць у здрадзе.

* * *

Ёсьць яшчэ адна тэма, менш вядомая, зь якой я хацеў бы зьвярнуцца да вас.

Мушу перасьцерагчы ад ілюзіяў, зьвязаных з Захадам. Не чакайма адтуль ні шчырай дапамогі, ні збаўленьня. Прагматычны інтэрас, перш за ўсё, рухае эгаістычнай іхняй палітыкай, што ператвараецца паступова ў міжнародны разбой. Ружовае славабудзтва аб „правах чалавека“ не перашкодзіць ім здаць на вынішчэньне і Чачэнію, і Беларусь, і іншыя народы, калі толькі падважыцца гэты іхны інтэрас. Яны ня спыняцца ні перад саюзам з крымінальнай Расеяй, ні са „скопішчам зла“, ні з самым д'яблам.

Захад не аднародны, але на сёньняшні дзень — гэта грамадзтва духоўнага ўпадку, якое ня выратуе ўжо ні дэмакратыя, ні эканоміка, а толькі хіба — духоўнае Адраджэньне (калі яно ўзьнікне).

Мы ня мусім успрымаць і ацэньваць гэты Захад агулам, але шукаць там спрыяльныя сілы добра, што таксама змагаюцца тут за будучыню, справядлівасьць і выжываньне.

Наша беларуская будучыня, нашае існаваньне і наша воля — у нас самых. Толькі тут, на Захадзе, у другой палове жыцьця я па-новаму зразумеў, які вялікі, які магутны Беларускі народ. Які вялікі Якуб Колас, які магутны Купала.

Мы, беларусы, сьціснуліся цяпер, як шагрэнева скура, але мы — ня ўсход і ня Захад. Мы — асобная цывілізацыя, якая была некалі для нашых продкаў цэнтрам Сусьвету.

Шануйма ж, аберагайма сябе — наш вялікі Беларускі народ. Гэта ні нехта — там. Гэта мы — усюды.

Не давайма нягоднікам бэсьціць народ, зьневажаць яго дрэннымі словамі. Не ўпадайма ў адчай, не выказвайма прэтэнзіяў. Бо прэтэнзіі інтэлігенцыя можа прад'явіць толькі сама сабе.

Асьвячэньне Сыюза ў касцёле на Піншчыне.

У час сьмяротнай небясьпекі для нацыі я адчуваю надыход сьветлага Адраджэньня Вялікай Беларусі. Можна, гэта здасца каму неабгрунтаваным, але я не магу не сказаць, што чую ў сваёй душы.

Слава Беларусі! Жыве Беларусь! Хай жа будуць гэтыя словы на нашых вуснах і ў нашых сэрцах.

Зянон ПАЗЬНЯК
*Старшыня Беларускага
Народнага Фронту „Адраджэньне”,
кіраўнік БКА*

18 студзеня 2003 г.
Варшава-Менск

* Ліст ня быў прачытаны на сходзе інтэлігенцыі Меншчыны па прычыне асьярожнасьці. (рэд.)

ВІЦЕБСКАЯ РЭЧАІСНАСЬЦЬ

На працягу апошніх трох месяцаў сябра Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ спадар Уладзімер Пleshчанка выходзіць у цэнтар Віцебска з плякатам „Збор сродкаў супраць расейскай агрэсіі”, каб давесці да жыхароў горада праўдзівую інфармацыю пра антыбеларускую палітыку Расеі. Да яго рэгулярна далучаліся сябры спадары **Аляксандар Салаўян** і **Барыс Хамайда**. 20 студзеня ўсіх траіх дэманстрантаў затрымала міліцыя і склала пратакол.

6 лютага адбыўся суд над спадаром Уладзімерам Пleshчанкам. Суддзя Чыгуначнага раённага суда г. Віцебска **С. Туфан** прысудзіла У. Пleshчанку штраф ў памерах 150 мінімальнага заробкаў – 1 850 тысячаў рублёў за „арганізацыю несанкцыянаванага пікета”. Спідар Пleshчанка заявіў, што ня будзе плаціць незаконна накладзены штраф і будзе працягваць збор сродкаў супраць расейскай агрэсіі.

Цікавая ўвогуле зьява ў Віцебску. Клясычная параноя (нездарма рэжым паранойны). Спідар Пleshчанка, практычна, беспрацоўны чалавек. Ніякай працы яму не даюць з-за ягоных беларускіх перакананьняў, ды і маёмасьці ў яго, фактычна, няма. А вось жа адзін за адным „кляпаюць” яму штрафы па тысячы даляраў (хутка стане „мільяэрам”) толькі за тое, што чалавек пастаяў з плякатам.

Тут ужо калі прыйдзе час, проста быць ня можа, каб забыліся пра гэтую Туфан.

(Инфа)

ЗАЦЕМКІ З ШВЭЦЫІ

Гісторык **Андрэй Катлярчук** — беларус з Расеі. Ён вядомы навуковай грамадзкасьці ў Беларусі (працаваў як дасьледчык у галіне беларуска-расейскіх стасункаў, вучыўся ў аспірантуры ў Санкт-Пецярбургу).

У апошнія гады стаў дасьледваць малавядомыя старонкі беларускай гісторыі (дзе ён, фактычна, першаадкрывальнік).

Жыве ў Стакгольме. У Швэцыі працуе як дасьледчык (атрымаў грант) Вялікага Княства Літоўскага (ВКЛ). У новым Стакгольмскім унівэрсітэце, які мяркуецца зрабіць цэнтрам навуковых дасьледваньняў балтыйскіх абшараў, будуць улучаны навукоўцы і студэнты з балтыйскіх краінаў.

У 2000 годзе швэдзкі інстытут прыняў рашэньне: Беларусь лічыць краінай Балтыйскага абшару. Гэта значыць — у дзейнасьці швэдзкіх навуковых устаноў праекты зь Беларусі (разам з краінамі Балтыкі) маюць перавагу. Ёсьць стыпэндыі для беларускіх навукоўцаў.

Тут ёсьць катэдрэ эстонскай мовы і гісторыі, шмат спэцыялістаў. Беларуска мова, на жаль, не вывучаецца ва унівэрсітэтах. Але ёсьць дасьледчыца Беларусі і напісала кнігу пра гісторыю Беларусі.

Надрыхтаваную Андрэем Катлярчуком кнігу (пра ВКЛ) швэдзкі інстытут будзе друкаваць па-беларуску.

У Швэцыі нешта робіцца сёньня дзеля азнаямленьня зь беларускай культурай: выйшаў зборнік твораў васьмі сучасных беларускіх паэтаў, „Кар'ер” Васіля Выкава.

Робіцца таму, што ёсьць Беларуская дзяржава, ёсьць дзяржаўная краіна. Калі ёсьць дзяржаўная краіна, то адбываецца і яе вывучэньне.

Калі параўнаць, напрыклад, Беларусь і Татарстан, то Татарстан — гэта таксама моцная культура з моцнымі гістарычнымі карэньнямі, дзе ёсьць павага да татарскай мовы. Але ім, татарам, вельмі цяжка прабіцца на міжнародны навуковы рынак, бо няма дзяржавы.

Няма дзяржавы — няма дзяржаўнай зацікаўленасьці ў сьвеце.

(Паводле радыё „Свабода”)

ПРЭС-РЭЛІЗ

(паводле „Народнай Волі”, „Нашай Свабоды” і радыё.)

СТУДЗЕНЬ (2002 г.; працяг з №1(47))

■ Больш, чым у Беларусі, курс даляра вырас толькі ва Узбэкістане. Па тэмпах росту афіцыйнага курсу даляра да нацыянальнай валюты летась Беларусь заняла другое месца сярод постсавецкіх краінаў. Ва Узбэкістане курс падскочыў у 2,1 разы, у Беларусі – на 33,9%, у Таджыкістане – 15,9%, у Расеі – на 9%.

■ Яшчэ ў 1995 г. быў сьцьверджаны парадак спрошчанага афармленьня дакументаў для мігрантаў, якія прыязджалі ў атручаныя Чарнобылем раёны Беларусі. Улады імкнуліся паўторна засяліць гэтыя тэрыторыі перасяленцамі з Расеі, Казахстану, Сярэдняй Азіі, Каўказу. Цяпер брагінскія міліцыянты ледзь даюць рады, змагаючыся са зьлчыннасьцю. Яны лічаць, што наркамнію ў раён завезьлі азіяцкія мігранты. Павялічыліся ў чарнобыльскіх раёнах крадзяжы, махлярства, забойствы і калецтвы на бытавой глебе.

22 студзеня ў Маскве на прэс-канфэрэнцыі выступіў накіонт „інтэграцыі” сумнавадомы Канстанцін Затулін, дэпутат думы і дырэктар Інстытута краінаў СНД (ёсьць і такі). Затулін лічыць, што трэба хутчэй правесці выбары ў „саюзны” парлямонт Беларусі і РФ. Такі парлямонт „адновіць фэномэн агульнай палітычнай прасторы з Беларусіяй, уцягне палітычныя сілы Расеі і Беларусі ў зацікаўлены дыялёг” (вось вам яшчэ адзін дыялёг). Нельга, аднак, не пагадзіцца з Затуліным, што ў выпадку развіцця такога дыялёгу праз некаторы час „выявіцца, што ў Беларусі ёсьць і больш выдатныя інтэгратары, чым Лукашэнка” (ёсьць, сп. Затулін, ёсьць! Ужо даўно выявіліся).

Далей маскоўскі стратэгі зрабіў цікавае адкрыццё ваеннай тайны ў стылі „Цімура і яго каманды”: калі не зрабіць тэрміновых захадаў, каб надаць незваротнасць працэсу аб’яднання, то „можа аказацца, што ахвяры, якія мы нясем для аб’яднання, фінансавыя, эканамічныя, ня будуць апраўданыя, у тым ліку стаўка на газправод праз Беларусь і Польшчу”.

■ За апошнія 5 гадоў больш за **400** беларускіх навукоўцаў пакінулі радзіму. Зь іх **60** дактароў навук і каля **200** кандыдатаў. У прапорцыі да колькасці насельніцтва *такі зыход навуковай эліты можна параўнаць толькі з уцёкамі нямецкіх навукоўцаў ад гітлерскага рэжыму ў 1930-я гады.*

■ Па стане на 21 студзеня запазычанасць бюджэту перад настаўнікамі перавысіла **17** мільярдаў рублёў. У параўнанні з пачаткам 2002 г. запазычанасць узрасла ў **10,5** разоў. Затое ў леташнім сьнежні было абвешчана пра падвышэнне заробкаў настаўнікаў. Аднак **70%** настаўнікаў дагэтуль не атрымалі заробку.

■ У цэлым у 2001 г. спажывецкія цэны выраслі на **46%**. Платныя паслугі — на **78,1%**, цэны на паслугі дзіцячых дашкольных устаноў у **3,62** разы, праезд у гарадзкім пасажырскім транспарце у **2,02** разы, у прыгарадным — у **2** разы. Паслугі адукацыі выраслі на **94,1%**, аховы здароўя — на **70,8%**, сувязі — на **58,1%**. Харчовыя тавары падаражэлi за год на **46,5%**. У „лідэрах” бульба (у **2,35** разы) і малочныя прадукты (на **78,2%**). Крыху ніжэйшым аказалася павелічэнне цэнаў прамысловай прадукцыі — „усяго” на **39,4%**, кошту будаўніча-мантажных работаў на **30,6%** і тарыфаў на грузавыя перавозкі — на **45,2%**.

ЛЮТЫ (2002 г.)

(наводле „Народнай Волі”, „Нашай Свабоды” і радыё)

■ Прызначаючы на прыканцы мінулага году цяперашняга міністра аховы здароўя **Уладзіслава Астапенку**, Лукашэнка даручыў таму, каб 30% медычных паслугаў сталі бліжэйшым часам платнымі. Народ, аднак, даўно вынайшаў афарызм — мэдыцына ў нас бясплатная, а вось лекарам трэба плаціць.

І міністэрства пачало рэагаваць. 31 сакавіка *будуць скарачаныя чатыры (!) ўчастковыя бальніцы на Шчучыншчыне* (там, відаць, усе раптам паздаравелі). Цяпер на 60 тысячаў насельніцтва раёну налічваецца 720 бальнічных месцаў (не самая горшая прапорцыя, у параўнанні, скажам, з Экватарыяльнай Афрыкай). У сакавіку іх колькасць зьменшаць на **110** ложкаў.

■ эфіцыт грошай на веснавую сяўбу ў поўным аб’ёме складае **259** мільярдаў рублёў, у тым ліку на Берасцейшчыне — **40** млрд., Віцебшчыне — **55** млрд., Гомельшчыне — **42** млрд., Горадзеншчыне — **33** млрд., Магілёўшчыне — **41** млрд. Пра гэта паведамлілі 29 студзеня на паседжанні Прэзідыюму савету міністраў краіны ў Менску.

Раней калгасы ў нас былі мільянерамі, цяпер пераўтварыліся ў мільярдэраў...

■ З прапановай абмежаваць з 1 красавіка сёлета колькасць міжнародных рэйсаў для шэрагу марак самалётаў, у тым ліку машынаў расейскай вытворчасці ТУ-134, ТУ-154, АН-24 і ЯК-40, выступілі краіны Эўразвязу ў лістападзе летась. Узровень шуму і экалагічныя паказчыкі гэтых самалётаў не адпавядаюць міжнародным стандартам. Беларускі авіяцыйны парк амаль на 100% укамплектаваны менавіта самалётамі расейскай вытворчасці, і да таго ж ён не абнаўляўся больш за 10 гадоў. Так што, прыехалі...

■ Па выніках 2001 г. **35,5%** прамысловых прадпрыемстваў Беларусі аказаліся стратнымі. Пра гэта 24 студзеня паведаміў журналістам старшыня некалі ганчарыкаўскай Фэдэрацыі прафсаюзаў Франц Вітко. Ён накрэсьліў выразную „валюцю” працэсу развалу вытворчасці ў краіне: у 1998 г. стратных прадпрыемстваў было 16,25%, у 1999 г. — 17,1%, у 2000 — 23,4%.

■ Пасля па-праметэйску гераічнага закліка свайго старшыні **А. Лябедзкі** да дыялёгу „во імя блага народа”, наваполацкая арганізацыя АГП пайшла ў наступ на мясцовыя ўлады „за народнае блага” (пра гэта шумна і сэнсацыйна паведамляла Радые *Свабода*). На заклік правесці дыялёг мясцовага значэння па праблемах сацыяльна-эканамічнага развіцця гораду і краіны (памятаецца? — *Urbi et Orbi*) наваполацкі гарвыканкам адказаў, што прапанаваныя тэмы „не адпавядаюць узроўню гарвыканкама”.

А шкада! Разгарнуліся б круглыя сталы, па дзесяць асобаў з кожнага боку, а там і ўся краіна счалілася б у лякальных дыялёгах...

■ У дысідэнтскіх колах абрэвіятуру Беларускага Гэльсінскага камітэту (БХК, па-расейску) ужо даўно не вымаўляюць інакш, як „ха-ха-ха”. Маленькай ілюстрацыяй працэсу стала перарэгістрацыя сяброў арганізацыі ў Крычаве на прыканцы студзеня. З сямі крычаўскіх прадстаўнікоў толькі двое пацвердзілі свой удзел у БГК. Прычынай адмовы астатніх ад супрацоўніцтва стала падзеньне даверу як да паасобных кіраўнікоў, так і да ўсёй арганізацыі.

■ Кэгэбсцкая крэатура пад назовам „Зубр” перакваліфікоўваецца. Пра гэта было заяўлена 6 лютага на прэс-канфэрэнцыі ў Менску, дзе вядомыя маладзёвыя „інтэлектуалы” **Цімох Дранчук** ды **Андрэй Пятроў** распавядалі пра „новую стратэгію і тактыку арганізацыі”. Зубры, аказваецца, „пераходзяць на некаторы час ад палітычнай тэматыкі да сацыяльнай”. У шэрагу сталічных пад’ездаў цягам мінулага месяца юныя героі расклеівалі аб’явы з нумарамі тэлефонаў мясцовых ЖЭС. Гэта на выпадак працяжання даху ці яшчэ чаго. Цяпер „новацімураўцы” такім чынам змагаюцца пад дэвізамі „Так жыць нельга!” ды „Будзем разам і Беларусь стане чыстай!” Калі ўспомніць, як па Маскве зусім нядаўна маршыравалі маладзёны з венікамі ў руках ды крычалі „Поможем Путину сделать страну чистой!”, то стане ясна, зь якой бокай зачэрпнута гэтая „стратэгія”.

■ 300 вызваленых работнікаў прафсаюзу аўтамабільнага і сельскагаспадарчага машынабудавання збіраюцца падаць у суд на А. Лукашэнка ад абароне сваіх гонару і годнасці. Пра гэта паведаміў 9 лютага старшыня прафсаюзу Аляксандр Бухвостаў.

Але ж волаты, абаронцы рабочага класу! Само просіцца параўнаньне з 300 спартанцамі, што баранілі радзіму ад персаў. Толькі ж элітскія героі не падавалі на дэспата Дарыя ў суд, а змаганьнем давалі прыклад астатнім грэкам. Да таго ж прэса нешта не паведамляла пазьней, ці дайшлі прафсаюзныя генэралы да прыёмнай суда, ці абмежаваліся пужаньнем.

■ Рост валавога ўнутранага прадукту Беларусі ў 2001 г. аказаўся самым нізкім сярод краінаў СНД. Ён склаў **4,1%**. У Казахстане рост ВУП — **13,2%**, у Таджыкістане — **10,2%**, Азэрбайджане — **9,9%**, Арменіі — **9,6%**, Украіне — **9%**.

■ У 2002 г. рэальнае фінансаваньне фундаментальнай навукі паменшыцца. Пра гэта паведаміў чыноўнік Нацыянальнай Акадэміі навук Ю. Курачкін. Колькасць праграмаў фундаментальных даследаванняў зменшылі з **52** да **44**.

■ Даўно „цывілізаваны сьвет” не ўспамінаў пра Чарнобыль. І вось успомніў. Нядаўна ў Нью-Ёрку адбылася прэзэнтацыя справядзачы ААН „*Наступствы атамнай аварыі на Чарнобыльскай АЭС для жыцця людзей — стратэгія аднаўленьня*”.

Што ж збіраюцца аднаўляць нашыя дабрадзей? Японец Ашыма казаў пра працэс змены падыходу да аказання дапамогі ў рашэнні чарнобыльскіх праблемаў. У аснове ўказанага падыходу ляжыць „прыярытэтная ўвага пытанням развіцця тэрыторыяў, што пацярпелі”. Ашыма працягвае: „Мэта новай стратэгіі ў тым, каб забяспечыць накіраваньне рэсурсаў тым, хто мае найбольшую патрэбу. Такім чынам будуць стварацца ўмовы і магчымасці для пераходу *большасці насельніцтва да самаабеспячэння*”. Раней дабрадзей з розных

атамных камітэтаў разважалі пра „бяспеку пражывання на чарнобыльскіх тэрыторыях пры ўмове забеспячэння насельніцтва чыстымі прадуктамі харчавання”. Цяпер есці атруту зрабілася няшкодным. А аспіранты прафэсара **Ашымы** будуць прыязджаць ды ў рэспіратарах збіраць на беларускіх чарнобыльцах матар’ялы для дысэртацыяў. У справаздачы ААН сфармулявана больш за 20 канцэпцыяў праектаў, „звязаных з аднаўленьнем і развіццём пацярпелых тэрыторыяў” (пра пацярпелых людзей у прэамбулах нежак не згадваецца).

Выказвалася і выканаўчы дырэктар Дзіцячага фонду ААН (ЮНІСЕФ) **Кэрал Бэламі**. Можна яна сказала нешта пра неабходнасць высялення дзетак з атручаных земляў? Учываемся ў цыгату з ейнай прамовы: „Неабходны паступовы пераход ад прыярытэтнага прадастаўлення ільготаў да інвэставання сродкаў у базавую ахову здароўя, эканамічнае развіццё (гэта дзе? – там, дзе нельга жыць!) ды ў **паляпшэнне стану навакольнага асяроддзя**”.

Цяжка паверыць, што пані Бэламі прыедзе паляпшаць стан атамнага сьметніка са сваёй сям’ёй у якія-небудзь Хвойнікі. А мы, наіўныя, думалі, што заявы Лукашэнкі ў чарнобыльскіх раёнах нахштальт „тут жыць можна і трэба” былі плёнам хворай фантазіі. Гэта, аказваецца, міжнародны атамны бонтон. Хаця, калі дарослае насельніцтва Зоны актыўна сьпіваецца, галасуе за калхозны фашызм ды не бароніць сваіх дзяцей, якім можа быць вынік праз 17 год пасля трагедыі?

■ Пры канцы студзеня група беларускіх студэнтаў езьдзіла на фестываль у Санкт-Пецярбург. У горадзе „вялікага Леніна” паўсюль грывелі блатныя песні крываўнага стылю: у аўтобусах, рэстаранах, гатэлях, на вуліцы. На самым фестывалі расейскія танцгрупы выглядалі хутэй як танцбанды і танцзондэркаманды. Усіх уразіла праграма групы „Неўскі праспект”, прысьвечаная катастрофе падлодкі „Курск”, з шумам прыбою і імітацыяй залівання вадой адсекаў (!). Потым каля 20 дзяўчатак-падлеткаў пачалі скакаць пад дзікую змрочнага мэласу музыку. Адзін іхны гурт „страляў” у другі, і паненкі карцінна валіліся адна за адной на сцэну. Апанутыя яны былі ў стылізаваныя вайсковыя строі, твары запэцканыя пад спэцназаўскі бруд.

Нацяпеўшыся ад ленынградзкага мілітарызму, беларусы думалі адпачыць у купэ вагона, што вяртаў іх у Менск. Але ж там прысуседзіўся маладзенькі афіцэр, якога забралі служыць у Чачэнію. Ён не танцаваў, увесь час піў гарэлку і плакаў. Наракаў, што няскора, а можа ніколі не пабачыць сваю дзяўчыну і родны горад.

Валеры БУЙВАЛ

POLICE REPRESSIONS IN MINSK AT THE INDEPENDENCE DAY

On March 23, 2003 hundreds of persons came to the Independence Sq. in the center of Minsk to celebrate the 85th anniversary of the independent Belarusian People’s Republic (proclaimed on March 25, 1918 and occupied by the Russian communist army the same year). The anti-Belarusian regime has surrounded the Independence Sq. by the heavy police and KGB forces. Several persons have been arrested before the rally. At 12.20 p.m. the riot police has attacked the peaceful rally on the Skaryna Avenue. The people marched under the national white-red-white flags and sang the national religious anthem Almighty God. The police officers beat the people with batons and legs. More than 50 persons have been arrested. More than 20 members of the Conservative Christian Party – BPF have been arrested this day (among them Mr. Siarhei Papkou, the deputy chairman of our Party). The arrested persons have been moved to the police stations and subjected to the humiliating procedure: photographed and taken their finger prints – like the criminals. Three of our Party members have been imprisoned in the special detention center on the Akrestina St.: Mr. Uladzimir Yukho, Mr. Aleg Sahadzin, Mr. Anatol Rabkavets. On March 24 at 11.00 a.m. the arrested persons will be brought to trial at the Leninski regional court (Lenina St., 18). The pro-

Беларусы ў Нью-Ёрку

Moscow Lukashenka regime has demonstrated its hate to the Belarusian independence. The anti-Belarusian regime is afraid of the Belarusian people.

March 23, 2003

(Press-service of the Conservative Christian Party – BPF)

(Пераклад зь беларускай мовы на ангельскую В. БУЙВАЛ)

JUDICIAL REPRISAL AFTER THE INDEPENDENCE DAY

On March 24 the participants of the rally at the Independence Day (which had taken place in Minsk on March 23 in honour of the 85th anniversary of the independent Belarusian Popular Republic proclaimed in 1918 and occupied by the Russian communist army the same year) have been sentenced at the illegal processes at the Leninski regional court in Minsk. Like always the police officers were used as „the witnesses”. They gave the contradictories testimonies in accordance with the falsified police minutes. The judges violated the procedure and the laws executing the orders of the authorities. But we have noticed some new characteristics of their activity and tactics. Until recently the patriots have been sentenced after the protest actions because „they had made obstacles to the traffic on the streets, resisted the police etc.”. The authorities tried to avoid the political argumentation. Now they have used the following main accusations: „he (or she) shouted the slogan „Long Live Belarus!” and had a white-red-white flag”. At first sight this is a formal change of the accusations. But these accusations witness the cynical, openly anti-Belarusian and anti-state activity by the authorities which are obliged to defend the Belarusian citizens and the Belarusian state. The pro-Russian regime doesn’t hide more its anti-state criminal act. The Belarusian citizens have been sentenced because they had committed „the criminal acts”: they have expressed their devotion to the Fatherland and the ancient historical national Belarusian White-Red-White flag. The regime has demonstrated that it is an instrument of the Russian imperialist aggression against our people and our state. But this regime is afraid of the responsibility. The palace of justice was crammed by the police forces. Several times the police tried to force out the people which came to support the patriots (the processes were formally public). Then the police has forbidden to enter the palace of justice. Following

members of the Conservative Christian Party – BPF have been sentenced this day: Mr. Mikalay Stotik (the fine of 20 minimal salaries – 135 US dollars), Mrs. Natalia Vasilevich and Mr. Aleg Sagadzin – they have been beaten by the riot police (the warning), Mr. Anatol Rabkavets (the fine of 30 minimal salaries), Mr. Uladzimier Yukho (7 days in jail), the deputy chairman of our Party and Popular Front Mr. Siarhei Papkou (the fine of 20 minimal salaries). The local colonial pro-Russian administration hates everything what is Belarusian and is suppressing the Belarusian people. This is a very alarming signal to our people. The Belarusian Solidarity on the ground of our national interests and the united resistance are our methods of defence against the Russian aggression which is annihilating Belarus. Hundreds of persons marched in the center of Minsk at the Independence Day in spite of the repressions by the anti-Belarusian regime. This fact witnesses the optimism of our people. Long Live Belarus!

March 24, 2003 **(Information commission of the Conservative Christian Party – BPF)**
(Пераклаў зь беларускай мовы на ангельскую В. Буйвал)

ELECTORAL FRAUDS

The Belarusian society is well informed about and has a big experience of the special system of the electoral frauds used by the pro-Moscow regime in Belarus. This system is not controlled by the society. The special trained persons have been chosen to operate this system.

The Lukashenka regime has excluded the Belarusian people from the formation of the representative power using namely this occupation system of the falsification.

These facts have confirmed several times that the elections in Belarus cannot be free and democratic under the pro-Moscow regime. It is impossible to elect the deputies which represent the opposite position to the regime. The regime has the opportunity to launch every kind of the political adventure during the elections or the referendum using the system of the electoral frauds. The pro-Moscow authorities of Belarus are completely ignoring the opinion of the Belarusian people (they are sure that the people will tolerate every injustice and mockery) as well as the international public opinion.

On March 2, 2003 **only one third of the electors came to the polling stations of their own free will** during the elections to the local soviets (councils). The major part of these persons has yet confidence in the promises of the regime as well as the persons which believed the appeals by the pseudo-opposition. They have participated in the elections contrary to the logic and the demands by the Belarusian Liberation Movement. Many persons have been intimidated by the administration and forced (even moved) to the polling stations.

Other **two thirds of the electors didn't take part in the elections**. Their „participation” and „voting” has been falsified by the system of the electoral frauds. For example not more than **35%** of the electors have voted in Minsk. The regime has reported the **60%**.

The numerical data announced by the regime represent the results of the total

manipulations by the state authorities. During the electoral farce (on the eve as well at the day of the voting) the citizens of Belarus have experienced a relentless pressure by the authorities. The administration forced the people to vote in order to fraud the results of the elections. In fact the electoral commissions acted as the political bodies of the power. The major part of them didn't allow the public control of their activity.

In the first place the inhabitants of the villages and the towns have been pressed by the administration as well as the employees of the plants and offices, students of the state high schools and the parents of the students. The citizens have been threatened to be fired, expelled from the campus and from the high school. All these facts will be generalized and published.

The electoral commissions (forced by the authorities) have committed all these total and cynical violations of the electoral laws. There are three main aspects of the electoral criminal act:

- the falsification of the voting;
- the preparation of the staff of the electoral commissions in order to commit the frauds;
- the involvement of the members of the electoral commissions into the common criminal act in order to launch the falsification of the planned „referendum” on the illegal „constitutional act” of the annexation of Belarus by Russia (Lukashenka and Putin will formulate its text at the necessary time).

„The deputies” have been included illegally into the local soviets as a result of the electoral frauds. They have to know that they will be used by the regime in its illegal activity in the future. In fact they became the hostages of the regime.

The Belarusian Popular Front and its Conservative Christian Party – BPF (as the main parts of the Belarusian Liberation Movement) declare that **the local elections on March 2, 2003 have been falsified and cannot be recognized as legal**.

All the electoral commissions which participated in the electoral frauds have committed the criminal act and violated the laws. They have to be excluded from the electoral process and cannot participate in the electoral campaigns in the future. The violations of the electoral laws by the members of the electoral commissions have to be examined at the court.

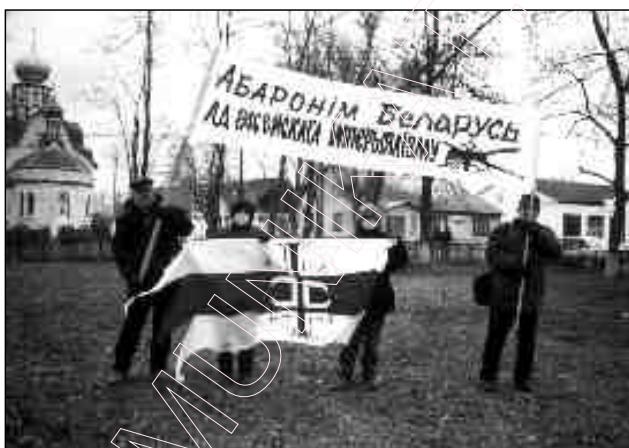
We stress that only the mass boycott of the electoral profanations by the whole population can secure the victory of the people over the usurpers of the power in Belarus in these circumstances.

There is a peaceful perspective for Belarus – there are the new presidential elections under the international protectorate (i.e. under the broad international control by the United Nations on all the stages of the electoral campaign and with the participation of the international observers during the poll).

We appeal the society to be attentive and to resist every electoral adventure by the anti-Belarusian regime, and not to allow to the regime to launch the next illegal referendum.

The leadership of the Belarusian Popular Front „Adradzennie” and of the Conservative Christian Party — BPF
Minsk, March 14, 2003

(Пераклаў зь беларускай мовы на ангельскую Валеры Буйвал)

Фронтаўцы на Слуцчыне

Беларускія Веды

Беларускае выданьне

У супрацоўніцтве зь Беларускай Выдавецкай Таварыствам ў Амэрыцы

Рэдакцыя: Зьінон Пазьняк, Галіна Палачаніна

Адрас рэдакцыі: 02-017 Warszawa, Al. Jerozolimskie 125/127

тэл./факс: (+48 22) 628 76 73